

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 6.

15. junija 1860.

IX. tečaj.

Pridiga za 6. pobinkoštno nedeljo. 1879

(Kaj nas danes Jezus uči? gov. g. †)

„Množica se mi smili; ker glejte! tri dni so že pri meni, in nimajo kaj jesti“.
Mark. 8, 2.

V v o d.

Dvakrat je Jezus ljudstvo v puščavi na čudno vižo nasitil. Pervikrat jih je pet tavežent nasitil s petimi kruhi in dvema ribicama; drugikrat pa, kakor nam od tega današnje svete evangelje pripoveduje, je s sedmerimi kruhi in nekimi ribami štiri tavežent ljudi nasitil, in še kosov sedem jerbasov je ostalo. Jezus je hodil po Judovski deželi od enega kraja do drugega. Ali nar rajši je učil v mestu Kafarnaum, in večidel se je blizu galilejskega morja mudil in tamkej učil. Tje so hodili ljudje, ga poslušat in gledat njegove čudeže. Podal se je Jezus enkrat v puščavo v samotni kraj, da bi tamkej nekoliko počival od svojega truda, in tudi njegovi učenci so pri njim bili. Pa tudi v puščavi Jezus miru ne najde. Tudi v puščavo pride ljudstvo za njim, poslušat njegove svete nauke. Jezus, ljubeznjivi nebeški učenik, se jim ne brani. Brez pomude odpre svoje usta, in jim govori zveličanskih besed od kraljestva božjega. Tri dni ga ljudstvo tako goreče posluša, da je takrat na vse druge potrebe, na vse posvetne skerbi pozabilo, čeravno jim je že telesnega živeža pomanjkovalo. Ali Jezus, milostljivi Gospod, ki vse človeške potrebe dobro pozna, jih noče lačnih od sebe spustiti; zatoraj reče svojim učencem, ki so pri njem bili: „Množica se mi smili, zakaj glejte, že tri dni so pri meni in nimajo kaj jesti, in če jih lačne pustim domú, bojo obnemagali na potu; zakaj nekaj jih je od deleč prišlo“. Če ravno so njegovi učenci že enkrat

priča bili, kako je Jezus že enkrat ljudstvo v puščavi čudovito nasitil, niso se tega spomnili, temuč mu odgovorijo: „Od kod jih bo kdo zamogel tukaj v puščavi nasititi s kruhom?“ Jezus pa ne porajta teh besed, temuč jih hitro popraša, koliko kruhov imajo. In ko pravijo, da imajo sedem kruhov, je vzkazal množici po tleh se usesti; in je vzel tih sedem kruhov v svoje svete roké, je Boga zahvalil in kruhe razlomil v kosce in dal svojim učencem, da bi jih med množico razdelili. In ravno tako je požegnal tudi nekoliko ribic, in so jih množici predpložili. In glejte, čudo, kruh jim v rokah raste; od teh sedmerih kruhov se je štiri tavžent ljudi nasitilo in še je ostalo sedem jerbasov kosov, ki so jih učenci nabrali. In ko je Jezus tako čudno ljudstvo nasitil, ga je potem od sebe odpravil. Glejte, to je tista čudna prigodba, od ktere nam pripoveduje današno sv. evangelje. Kaj se pa mi iz te čudne prigodbe učiti hočemo? — Veliko lepih naukov to sv. evangelje v sebi ima. Posebno nam pa pričuje od božje vsegamogočnosti, od božje dobrote in usmiljenja, ki jih je Jezus razodel in jih še dandanašni razodeva. To bomo danes premišljevali; pripravite se!

Razlaga.

Pri več priložnostih je že pokazal Jezus svojo vsegamogočnost, da je Gospod cele nature, ktera je čisto v njegovi oblasti. On je zapovedal vetrovom na morju, in vse je potihnilo. On je rekel bolniku, ki je pred njega bil postavljen: „Ustani in vzemi svojo posteljo!“ in ustal je in bil je zdrav in vesel. On je clo od daleč bolnike ozdravljaj; samo besedo je kraljiču rekel, ki ga je prosil, da bi ž njim šel in njegovega sina ozdravil, ki je že začel umirati; samo to besedo je izgovoril: „Pojdi, tvoj sin živi!“; in sin je tisto uro ozdravel. Tako je Jezus večkrat storil znamenja, ki jih nobeden človek storiti ne more. Tako je Jezus večkrat pokazal, da mu je vse mogoče. In ravno letó svojo vsegamogočnost je razodel Jezus tudi danes; storil je velik čudež, ki v sv. évangeljju beremo. Glejte veliko trumo ljudi pri Jezusu v puščavi. Samo možkih se usede štiri tavžent okoli njega, žene in otroci še v številu niso; in zdaj vzame Jezus samo sedem

kruhov in nekoliko ribic, in ž njimi celo množico nasiti, da jim še toliko zastaja, kolikor je poprej bilo. Kdo ne spozná v tej prigodbi, da kaj takega le sam Bog storiti zamore. Kdo se ne prepriča samo iz tega čudeža, da Jezus je vsegamogočen kralj nebes in zemlje! — Zategadelj ga je pa tudi ljudstvo toliko spoštovalo in Njegove nauke tako radovoljno poslušalo. Ali glejte, ljubi moji! kakor je Jezus pri tem čudežu svojo vsegamogočnost pokazal, tako se tajista tudi dandanašni še razodeva. Poglej enkrat, moj ljubi! na ponočno nebó, kedar je jasno; tam boš zagledal brez števila svetlih zvezd, ki nam prijazno migljajo; tam boš zagledal belo luno, ki nam milo sveti in v našem sercu želje po nebesih budí. Poglej v jutro, kedar se prebudiš, kako nam juterna zarja hribe pozlačuje; kako se potem zlato solnce izhaja, nam prijazno sije, in nas razveseljuje. Glej po svetu visoke planine, nizke doline, morja in potoke; poglej toliko čudnih in lepih stvari na zemlji in na nebu! In povej mi zdaj, kdo je to naredil, kdo vse to še dandanašnji ohranjuje, viža in vlada. Ali ni to storil sam tisti Bog, ki je nekdej s sedmerimi kruhi štiri tavitent ljudi nasitil; ali ne ohrani vsega tega še dandanašni ravno tisti kralj nebeški, ki je nekdej v človeški podobi po svetu hodil, sveto vero oznanoval in delal velike čudeže! Glej, moj kristjan! vse to, kar je na nebu in na zemlji, vse to je delo Njegove vsegamogočnosti. Vse to še On ohranjuje in viža dandanašni po svoji vsegamogočni volji, po kateri kraljuje čez nebó in zemljo in čez vse. Ali da te še bolj prepričam od božje vsegamogočnosti, ki se še dandanašnji razodeva nad nami, ti samo hočem en izgled še povedati. Kedar greš, ljubi kmetič! zdaj o poletnem času na polje, in vidiš tam, kako ti žito lepo zori, kako se čversto klasje od svoje lastne teže pripogiblje, kako si tedaj bogato žetvo obetaš, kaj si misliš takrat, od kod je vse to? kdo je storil, da je toliko lepega žita prirastlo? Je to morebiti delo samo tvojih rok? Ja, resen je, ti si moral njivo izorati, povleči, s semenom obsejati, setvo opleti, in si se veliko trudil pri svojem delu. Povej mi pa to, ali bi zamoglo seme v zemljo posjano se prijeti, rasti in sad roditi, ako bi zemlja ostala zmirom suha, brez rose,

brez mokrote, brez toplote, ako bi ne bilo ne dežja ne solnca? Glej, kdo je pa dal, da ti je solnce sijalo, da je dež ob pravem času zemljo namočil in rodovitno storil? Ali ni storila tega vsegamogočna roka božja, brez ktere bi ti čisto nič pridelal ne bil! Glej! le Bog je tedaj, ki še dandanašni svojo vsegamogočnost na znanje daje; On je sam, ki zemlji rast in rodovitnost deli! Ne prederzni se nigdar, in nikoli ne misli, da sam kaj zamoreš. Ti znaš delati in se potiti, če ti Bog ne pomaga, je prazno tvoje delo. Le On sam je, ki zna dobro dati, pa tudi odvzeti; v Njegovih rokah si ti, tvoje njive, tvoje vse. Božja vsegamogočnost je tedaj, ki se zmirom še nad nami razodeva, in nam vse dobro deli. Zatoraj je naša dolžnost, da mi to vsegamogočnost v vseh rečeh spoznamo, jo hvaležno molimo in se proti Bogu globoko ponižamo: tako nam bo božja vsegamogočna roka zmirom mila in bo vsega potrebnega nam delila. —

Iz čudne prigodbe današnjega sv. evangelja se učimo drugič: kako je Jezus usmiljen in dobrotljiv. Ves truden hoče Jezus v puščavi nekoliko počivati od svojega dela; pa tudi v puščavi mu ljudstvo pokoja ne da. Za njim pride velika velika množica, in želi Njegovih naukov poslušati. In zopet začne Jezus učiti, in cele tri dni jim razlaga svoje zvelicanske resnice. In potem, ko je njih dušo nasitil s kruhom svojih nebeških naukov, je skerbil ljubeznjivo tudi za njih telesni živež. Rekel je poln ljubezni: „Meni se smili ta množica, že tri dni so pri meni in nimajo kaj jesti“. In na to je čudež storil, da jih je nasitil in potem še le od sebe spustil. O kako dobrotljiv in usmiljen je vendar Jezus, ki za svoje poslušavce tako ljubeznjivo skerbí in jih z dušnim in telesnim kruhom nasituje! — Ali glejte, tudi nad nami se Njegova dobrotla in milost zmirom razodeva. Kolikokrat je tudi nas že s svojimi nebeškimi nauki razveselil? kolikokrat naše žalostno sčercé potolažil; kolikokrat je nahranil našo dušo s svojim lastnim mesom, s svojo lastno kervijo napojil; kolikokrat je pri svetem obhajilu našo dušo z nebeškimi sladkostmi napolnil, na novo poživil, in v dobrem poterdil! Glejte čudo njegove dobrote, milosti in ljubezni tudi do nas; zmirom nam je njegova sveta miza pogernjena, h kateri zna vsak pristo-

piti, ki je čistega in spokorjenega serca. Nobeden ni odločen od te svete večerje, pri kateri se angeljski kruh zavživa in duša z nebeškimi gnadami polni! O kako dobrotljiv in usmiljen je Jezus tudi do nas, ki se tudi naša revščina Njemu usmili; ki tudi nas noče lačnih na duši od sebe odpraviti; ki tudi nas k sebi kliče, rekoč: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom poživil“; pridite k meni v svojih težavah in jaz bom vaše breme polajšal; pridite k meni v svojih žalostih in stiskah, in jaz vas bom potolažil; pridite k meni v svojih slabostih, in jaz vas bom pokrepčal in močne storil; pridite k meni in zavživajte moje mesó in mojo kri, in vi bote se lahko greha varovali in bote svoje duše zveličali. Glejte, kristjani! tako neizrečeno dobrotljiv je Jezus še zmirom do nas vseh, ki tudi zdaj Njegove nauke radovoljni in željni poslušajo, in si prizadevajo z božjo pomočjo po tajistih živeti. Ali milostljivi Jezus, vsegamogočni Bog ne skerbí samo za našo dušo; tudi telesni kruh nam On podeluje. Njegova dobrotljivost do nas in vseh stvari je brez konca! O da bi jo mi vselej spoznali in se je tudi vredne storili! — Učimo se toraj danes, spoznavati vselej Jezusovo milost in ljubezen do nas; skerbimo pa tudi, da bomo vselaj njegovo dobroto in ljubezen do nas z nasprotno ljubeznijo povračevali, da bomo Jezusa ljubili s čistim sercom čez vse; da bomo z veseljem poslušali Njegove zveličanske nauke, ktere On oznanuje po svojih namestnikih na zemlji. Naj se nas beseda božja rada prime, naj nam globoko v serce sega in sad rodi dobrih del in lepih čednost! Tako se nam bo Jezusova milost in ljubezen enkrat še brez primere obilniše razodela, kedar pride po nas in nas popelje na tisto veselo gostovanje, ki ga je v hiši svojega nebeškega Očeta vsem svojim ljubim in zvestim služabnikom pripravil!

S k l e p.

Pa tudi pravo, modro gospodarnost je pokazal Jezus v prigodbi današnjega sv. evangelja. Potem ko so jedli in se nasitili, je zapovedal svojim učencem kosce pobrati, ki so ostali, da konca ne vzamejo. Tako nas uči Jezus, kako moramo tudi mi nebeške darove spoštovati; kar nam ostane,

ne zamečevati, ampak lepo hraniti, za nas ali za druge potrebne ljudi. Kak je to greh, z božjimi darimi potrato delati, božje darove zaničevati! Učimo se toraj od Jezusa modre gospodarnosti; po pameti in z hvaležnim sercom zavživati, kar nam njegova milostljiva roka deli, pa tudi ubogih ne pozabiti, ki naše pomoči potrebujejo. Učimo se od Jezusa, kateri je vselej, kedar je kak čudež storil, ali sam zavžival božje darove, v molitvi svoje hvaležno sercé k nebeškemu Očetu povzdignil; učimo se od Njega prave serčne hvaležnosti za vse to, kar nam Bog daje, posebno za naš vsakdanji kruh; molimo vselej lepo, poprej ko kaj zavžijemo; zahvalimo Boga vselaj po jedi za njegove dobrote, tako nam bodo dobro tekstile, tako se bomo vredni delali, da nam Bog tudi zanaprej svoje dobrote odtegnil ne bo. — Učimo se pa posebno iz prigodbe današnjega sv. evangelja, da bomo tudi mi po izgledu tajiste množice, ki je k Jezusu prihitela, poslušat njegove nebeške nauke, da bomo tudi mi narpoprej in narveč za dobro podučenje v sv. veri, za dušno hrano skerbeli, potem še le za telesno. In če bomo to storili, in za božjo čast in svojo dušo nar bolj skerbeli, nam bo milostljivi nebeški Oče tudi vsega tega dobrotljivo podelil, kar mi za svoje truplo potrebujemo! Amen.

Pridiga za 7. nedeljo po binkoštih.

(Od pravičnega življenja; gov. A. L.)

„Dobro drevó rodi dober sad“. Mat. 7, 17.

V v o d.

1892

Nesrečen je človek, kateri popotva po ptujem neznanem kraji, in ga noč vjame. Revež sam ne vé, kakó in kam bi stopil, da bi mu ne spodletelo, ali da bi celo ne stermoglavil v kako globočino, in ondi revno poginil. Kako serčno vesel pa bi bil, ko bi mu prišel kdo z lučjo naproti, in bi mu svetil po potu. Možko bi stopal potem naprej tako dolgo, da bi dosegel konec svojega popotovanja.

Glejte, tudi mi smo popotniki na tem svétu. Pa brez luči božjega razodenja bi reveži tavalili po tami v neznanem kraju, zmeraj v nevarnosti, zaiti s pravega pota in pogrezniti se v večno gorjé. Ali Bog nas se je usmilil, poslal nam je svojega Sina, ki nam sveti s svojo božjo besedo po potu našem proti večni nébeški domovini. In kdo bi mislil, da so taki, kateri ne marajo za to svitlo nebeško luč, ampak rajše tavajo po nevarni tami grešnih zmot in se ne bojé, pogrezniti se z dušo in s telesom v brezen, iz kterega ni vekomaj nobene rešitve več. Jezus nam ravno danes kaže, kaj nam je storiti treba, da se večno zveličamo. Ni še zadosti, da smo kristjani po kerstu in imenu, da imamo Jezusa za svojega gospoda, — spolnovati nam je treba voljo Očeta nebeškega, postati moramo dobro drevo, da donašamo obilno dobrega sadú. Zatoraj vam hočem pokazati: kaj nam je storiti, da bodemo dobro, rodovitno drevó. Voljo Očeta nebeškega imamo storiti in vse svoje dolžnosti spolnovati:

1. iz dobrega namena,
2. natanko, popolnoma in
3. stanovitno.

Razlaga.

1. Spolnovati moramo svoje dolžnosti iz dobrega namena in iz tega namena opravljati vse svoje dela. Mož žlahtnega stanú na Poljskem, zraven jasne pameti in blagega serca, ljubljen od vseh, ki so ga poznali, in ki je umerl še le pred nekaj leti, nam pripoveduje to sam od sebe: „Po nemških visokih šolah sem se bil navzel neverskega duhá. V sercu sem še imel pravo vero, katero so mi bili moja skerbna mati v otročjih letih vsadili v serce, ali živel nisem tako, kakor uči Jezus in Njegova cerkev. Gorel sem le za posvetno srečo svoje domovine. Postavljen v imenitne službe, sem ji mnogo koristil in marsikaj zanjo storil. Bil sem že precej v letih, ko sem imel neko noč čudne sanje. Zdelo se mi je, da sem v prelepem, čudnem in neznanem kraju, kjer je bilo polno angeljev in so na vso moč hitro pisali. Jaz stopim k enemu in ga vprašam, kaj da zapisuje tako skerbno? Ves prijazen mi odgovori: „Mi smo angelji božji in zapisujemo

tuje delo človeške v bukve življenja“. To slišati, bi bil rad zvedel, koliko mojih zasluženj za večnost je že zapisanih, rekel sem torej na tihem angelju: „Ali bi mi ne hotel pokazati, kaj je zapisanega na mojem listu?“ — „Zakaj ne!“ odgovori angelj, poišče v bukvah moj list in mi ga podá. Pa kako sem se začudil in prestrašil, ker je bil moj list skorej popolnoma prazen! Kako je to mogoče, sem rekel, ali nimam celo nobenega zasluženja za večno življenje? Saj sem storil vendar toliko dobrega posebno svoji domovini! — „Glej, prijatelj moj, odgovori angelj, v bukve življenja zapisujemo samo tiste dobre dela, ktere stori človek za Boga in iz ljubezni do Njega“. — Na to sem se bil zbudil, ali sanje so mi bile grozno pretresle sercé. Spoznal sem, da so resnične. Kaj pomaga človeku ves svét, če je pa duša revna? Ja zemlja ni naša prava domovina. Ustvarjeni smo za nebesa. Zato moramo posvečevati svoje življenje, da delamo vse le zavolj Boga, ker le tako nam bo zasluženost za nebesa. — Zdelo se mi je, da me kliče Bog po teh sanjah, spreobernal sem se, skerbel sem tudi poznej za srečo svoje domovine, imel sem pa naj bolj pred očmi večno srečo ljudi, delal sem vse le zavolj Boga in iz ljubezni do Njega, da bi si zaslužil s tem večno zveličanje.

Glej kristjan, koliko je ležeče na dobrem namenu, da obračaš namreč vse svoje djanja le na Boga, da ne delaš iz strahú pred kaznijo, tudi ne zavolj plačila, ampak zato, ker hoče Bog tako, in da iščeš povsod le božje časti. „Vse, karkoli delate, z besedo ali z djanjem, vse delajte v imenu Gospoda Jezusa Kristusa, in hvalite Boga in Očeta po Njem“, pravi sv. Paul (Kolos. 3. 17). „Dobri namen stori dobro delo“, pravi sv. Avguštin, ker Bog ne gleda toliko na to, kaj in koliko da delaš, ampak veliko več na to, iz kakšnega namena da delaš. Če je opravilo na videz malovredno, velja več pred Bogom, če delaš z dobrim namenom, kakor pa še tolike in še tako težavne dela, če pa ne izvirajo iz pravega namena. Ko je ležal neki samotarec na smertni postelji, je prosil svojega tovarša, naj mu še prinese šivanko, s katero je kute šival drugim samotarcom. Veselo jo prime, pokaže pričujočim in pravi: „Glejte, upam, da mi je ta šivanka zaslu-

žila nebesa, zakaj vsak šiv, ki sem ga naredil, sem naredil le iz ljubezni do Boga.

Kako tolaživna je ta resnica za vsakega, posebno pa za delavne in verne ljudi! „Moj Bog, pravi marsikdo, kaj bo z menoj, ker ne utegnem veliko moliti, ne pogosto hoditi v cerkev“. Moli, in kedar ne utegneš zavolj mnogih opravil moliti, pa delaj z dobrim, Bogu dopadljivim namenom, skerbi zraven, da živiš v milosti božji, in glej, da tvoje dela bodo dobre in pri Bogu zate zaslužne, tvoje življenje bo življenje pravičnega kristjana. — Spolnuj pa tudi svoje dolžnosti in druge dobre dela.

2. natanko in popolnoma, ne po verbu in z nekako naglico, ne leno in otožno, ne slabo in pomanjkljivo, ampak prav in dobro, pridno, popolnoma in skerbno. Bog sam zapoveduje to, ko pravi: „Kar je prav, stori tudi prav, da boš živel in posedel deželo, ki ti jo bo dal Gospod, tvoj Bog“. (Deut 16.) To pa zato, ker moramo svoje dolžnosti in dobre dela opravljati z dobrim namenom, sledi iz tega, da jih moramo opravljati tudi na tanko, popolnoma, pridno in prav, kakor pravi sv. Pavl: „Ne bodite leni v skerbi, bodite goreči v duhu, in služite Gospodu!“ (Rimlj. 12, 11.) Tako je mislil tudi sv. Ignaci, ter je opravljal vse svoje dela ne le v čast božjo, „vse v večo čast božjo“, je bil njegov navadni pregovor, in ko je enkrat naletel na enega svojih tovaršev, ki je delal nekako prepočasno in preleno, ga je vprašal, za koga da dela, in ko mu ta odgovoril, da za Boga, mu pravi sv. Ignaci: „Ko bi bil ti odgovoril, da delaš za ljudi, za svet, bi še poterpel, pa da delaš za Boga tako tožljivo, to je preveč“. Zato pravi sv. pismo: „Preklet bodi, kdor dela Gospodove dela tožljivo!“ (Jer. 40.) Pomisliti moramo, da dela same na sebi dobre in svete, post, molitev, sv. maša, spoved itd., so za nas dobre in zaslužne le takrat, kedar jih opravljamo prav, na tanko, spodobno in popolnoma.

Ako pa moramo že svete reči tako natankó opravljati, koliko bolj velja to še le od dolžnosti našega stanú, ktere same na sebi niso svete, da nam bodo v zasluženje pri Bogu, da se bo tudi od nas lahko reklo, kar so rekli Judje od Je-

zusa: „Vse je prav storil“. Prav molil, prav delal, vse s popolnoma dobrim namenom.

Pomisli zdaj, kristjan! svoje vsakdanje dela in opravila, pomisli pa tudi, kako si jih opravljal. Ustal si vsak dan zjutraj, pa s kakšnim namenom? upam, da si tudi opravil jutranjo molitev, pa kako? ali si jo skerbno, pazno, ali pa nekako razmišljeno, po verhu in mlačno? Večkrat greš tudi k sv. maši, k pridigi in keršanskemu nauku, pa kako si se obnašal? spodobno, pobožno, zamerljivo, ali pa morebiti nespodobno, merzlo, hudobno? Dozdaj si opravljal dela svojega stanu, delal si doma v hiši, na njivi, na polji itd., pa v kakšnem stanu si delal? morebiti v nesrečnem smertnem grehu, ali morebiti le iz zgolj navade brez ozira na Boga, ali zato, ker si bil prisiljen, kakor neumna živina, ali morebiti celo z nevoljo, z jezo godernjaje in preklinjaje? Glej, kristjan, ti moliš pred jedjo in po jedi, zjutrej in zvečer, v cerkvi in doma, delaš in počivaš, delaj vse to popolnoma in natanko, iz ljubezni in časti do Bogá, in prištet boš zvestim služabnikom na zemlji, od katerih pravi sv. Pavl, da spolnujejo s sercom voljo božjo. (Efez. 6, 6.) Tvoje življenje bo podobno poleg tekočih vod vsajenemu drevesu, katero obrodí sad ob svojem času — sad večnega življenja (Ps. 1, 3.)

3. Treba je slednjič, da opravljaš dobre dela in spolnuješ svoje dolžnosti zmiraj stanovitno. Tako nas učí Jezus sam v sv. pismu, ko pravi: „Kdor ostane do konca stanoviten, bo zveličan“. (Luk. 9, 62.) Kralj Saul, Judež Iškarjot in toliko drugih so pač začeli prav in so bili nekaj časa tudi dobri, ali kaj pomaga, ko so pa zašli poznej s pravega pota, umerli v greh in se pogubili vekomaj. David, sv. Peter, Magdalena in drugi spokorniki so obžalovali svoje grehe, se spreobrnili in bili do zadnjega stanovitni. Sv. Paul pravi sam od sebe: „Vojskoval sem dobro vojsko, dokončal tek, ohranil vero, Bogu sem bil zvest do konca, zato mi je pa tudi prihranil krono pravice, katero mi bo dodelil Gospod, pravični sodnik tisti dan, (ko se bom ločil v njegovi milosti s tega svetá) ne pa samo meni, ampak vsem tistim, kateri ljubijo Njegov prihod“. (2. Tim. 4, 7—8) „Bodi zvest do smerti, in dal ti bom krono življenja“! pravi Kristus, pravični sodnik

(raz. 2, 10.) vsakemu posebej, kdor še ni ali nikoli grešil, ali pa kdor se je spreobernal, greh obžaloval in se spokoril. Kaj pa ti pomaga, kristjan! če si preživil mladostne leta v božjem strahu, če si takrat rad molil, rad hodil v cerkev, rad prejemal sv. zakramente, če si takrat živel pobožno, sramožljivo in nedolžno, če si pa, kedar si odrastel, potegnil s hudobnim svétom, in ti zdaj ni veliko mar ne za molitev, ne za božjo službo, ne za sv. zakramente in se valjaš v blatu pregreh? Kaj ti pomaga, če greš tudi k spovedi in se obtožiš svojih grehov, če si pa po spovedi kmalo zopet tak, kakoršen si bil popred, preklinjevavec, nečistnik, krivičnik, z besedo: prejšni grešnik? Kaj vam pomaga sploh kristjani, če spolnujete tudi nekaj časa svoje dolžnosti zvesto in natanko, pa le nekaj časa, poznej pa opešate v dobrem, zanemarite vse, kar je prav in se nekako vlenite v skerbi za edino potrebno — v skerbi za zveličanje? Nič, celo nič. O kristjani, bodite torej stanovitni v dobrem, ne le svoje mlade leta, ampak tudi kedar ste odrastli, in ko vas zapeljuje to ali uno s pravega pota, ne udajte se skušnjavam, ker stanovitnim samo je obljubljena krona. In ako si se dal kdaj zapeljati grehu, pa si nastopil pot pokore, hodi po njem stanovitno do zadnjega ter delaj dobro, spolnuj dolžnosti svojega stanú in vari se greha, kakor bi bil današnji dan tudi zadnji tvojega življenja.

S k l e p.

Ko je bila katoliška cerkev sv. Franciška Ksaverja za svetnika razglasila, je rekel sv. Salezij: „Glejte, trije mojega imena so že svetniki, jaz moram biti četerti, naj veljá, kar hoče, če imam tudi umreti. Kristjan, tako reci tudi: toliko jih je živelo in jih še žíví po keršanski, jaz moram tudi, tudi jaz moram biti dobro, sadunosno drevó, naj velja kar hoče, zato hočem delati vse le z dobrim namenom, svoje dolžnosti spolnovati na tanko in stanoviten biti v dobrem do smerti. Amen.

1885,

Pridiga za 8. nedeljo po binkoštih.

(Od dobrega imena; gov. J. A—st.)

„In ta je bil obdolžen pred njim, kakor da bi bil zapravljajl njegovo premoženje“.
Luk. 16, 1.

V v o d.

Hišnik, ki je premoženje svojega gospoda zapravljajl, je zgubil svoje dobro imé. O pač velika zguba! Modri Salomon pravi: Dobro imé je boljše, kakor veliko bogastvo. Prip. 22, 1. Da si pridobimo bogastva, moramo veliko truda in časa obriniti, dobro ime pa samo pride za lepim življenjem, kakor gre senca za popotnikom. Bogastvo imajo dobri kakor hudobni ljudje, dobro imé pa imajo samo dobri ljudje. Zlato in srebro mora človek o smerti zapustiti, dobro imé gre pa tudi v večnost za njim in mu večno zveličanje pridobi. Zato je dobro imé boljše kakor veliko bogastvo, in sv. pismo nam priporoča za dobro imé skerbeti. Sv. Duh pravi: „Skerbi za dobro imé, zakaj to ti bo bolj terdno ostala, kakor tavžent dragih in velikih zalog. Dobro življenje ima odštete dni, dobro imé pa vekomaj ostane“ (Sir. 41, 15, 16.)

Ajdovski pisavec Pavzania pripoveduje, da je bil nekđaj v Rimu tempelj, v katerem so trije altarji stali; prvi je bil sramožljivosti, drugi dobremu imenu, in tretji veselju posvečen. Ti trije altarji so se pač lepo podajali ajdovskemu tempeljnu, še bolj pa se priležejo za serce slednega človeka, zakaj sramožljivost je mati dobrega imena, in dobro imé je vir ali studenec nar čistejšega veselja. Zato je že ajdovski modrijan Kato dobro ime toliko obrajtal, da je imel navado reči: „Ko bi imel vse zgubiti, vsaj to skerbi, da dobro imé ohraniš“ — In sv. Pavl je rekel: „Boljše bi meni bilo umreti, kakor da kdo mojo čast k nič storí. (I. Kor. 9, 15.) Nezvesti hišnik je pa dobro imé zgubil; zato mu je rekel njegov gospod: „Kaj slišim od tebe? ljudje pravijo, da si nezvest, in da si moje premoženje zapravljajl“?

Poslušavci moji! kaj ne, mi dobro imé veliko obrajtamo; toda mi dostikrat s takimi rečmi iščemo dobrega imena, v

kterih se nikoli dobro imé ne najde, in zlo žalujemo, kedar smo dobro imé brez svojega zadolženja zgubili. Zató želim dans vam pokazati:

1. V čem dobro imé obstoji

2. Kaj nam je storiti, če smoga brez svojega zadolženja zgubili. Poslušajte!

Razlaga.

1. Častilakomen človek išče dostikrat časti v takih rečéh, ktere so pravemu kristjanu le v nečast in v osramotenje. V mestu Efezu je živel kakih 350 let pred Kristusovim rojstvom človek, ki mu je bilo imé Herostrat; ta bi bil rad slaven, imeniten postal. Ker pa ni mogel drugači imenitosti doseči, je prelepi tempelj ajdovske boginje Dijane zažgal. Kakor Herostrat, tako tudi veliko Kristjanov v tem išče imenitosti in časti, da hudobne dela doprinašajo. Tako se eden hvali, da je nedolžno devico zapeljal, drugi, da se je nad svojim sovražnikom dobro znosil, spet drugi, da je svojega bližnega osleparil. Še drugi delajo, kakor Noetovi zarodniki, ki so rekli: „Dajmo, sozidajmo si mesto in turn, kterege verh se bo neba dotikal, in storimo sloveče svoje imé, preden se razkropimo po vsi zemlji. (I. Mojz. 11.) Tako jih še dandanašnji veliko pravi: Storimo sloveče svoje imé, si prizadevajo in zidajo lepe hiše in poslopja, storijo mnoge dela umetnosti in učenosti. To da vsa taka čast, ljubi kristjani, je prazna! Prava čast in nar večja imenitnost za človeka je le čednost ali pobožnost. Kdor je znotraj v svojem sercu takih misel, takega duha, kakor je bil Jezus Kristus, naš izgled, in je tudi od zunaj lepega in pobožnega obnašanja, tako da vsi, kteri ga poznajo in ž njim kaj opraviti imajo, ga hvalijo in spoštujejo, ta ima dobro imé, in čast, ki jo uživa, ni le zaslužena, ampak tudi edino prava. Zato opominja sv. Pavl: „Prizadevajte si dobro, ne le pred Bogom, ampak tudi pred ljudmi; in sv. Avguštin k tem besedam pravi: „Dve reči ste, dobra vest, in dobro ime. Dobro vest potrebuješ za-se, dobro imé pa pri svojem bližnjem“. Zato tudi pravi Jezus: „Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaše dobre dela, in časté vašega Očeta, kteri je v nebesih“. (Mat. 5, 16.) Iz dveh

uzrokov si moramo toraj prizadevati, z dobrimi keršanskimi deli dobro ime si pridobiti, prvič da se Bog v nebesih od nas hvali, in drugič, da smo svojemu bližnjemu v izgled in ga k dobremu spodbadamo. Tako dobro ime sta imela Caharija in Elizabeta, starši Janeza Kerstnika: „Bila sta oba pravična pred Bogom, ker sta živela po vseh zapovedih in po postavah Gospodovih, nesvarljivo“. (Luk. 1, 6.) Tako dobro ime je imela tudi junaška udova Judit. „Grozno se je bala Gospoda, in nihče ni od nje nič slabega govoril“. (Judit 8.) Kaj nam je toraj storiti, da si dobro ime pridobimo? Kako se moramo obnašati, da nas bo vsak obračunal in spoštoval? Boga se moramo bati in Njegovih zapoved deržati; tako se moramo pred svetom vesti, da nobeden po pravici ne bo mogel kaj hudega od nas govoriti. Da se bomo v tej reči prave poti deržali, nam cerkveni učeniki svetovajo, naj včasih tudi poprašujemo, kaj ljudje od nas mislijo in govoré. „Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov“? je uprašal Jezus. (Mat. 16, 13.) On je po svoji vsegavednosti dobro vedel, kaj so ljudje od Njega govorili, in je vendar tako uprašal, in scer zavoljo nas, kakor uči sv. Tomaž Akvinski, da bi nas učil, naj tudi včasih poprašujemo, ali ljudje dobro ali hudo od nas govoré. Ako slišimo, da povsod le dobro od nas govoré, za to Boga hvalimo, in si prizadevajmo, še bolj goreče vse dobre dela doprinašati in svoje dobro ime poviševati. Ako pa slišimo, da ljudje naše življenje grajajo, in veliko hudega zoper nas govoré, se pa drugače zaderžimo in svoje življenje poboljšajmo, da bodo ljudje nehali nas grajati, in da spet v dobro ime pridemo.

Hočeš vedeti, prijatelj moj! kaj ljudje od tebe pravijo? Veš kaj, ljudje pravijo od tebe, da scer rad v cerkev hodiš, pobožno moliš, in večkrat tudi sv. zakramente prejemaš, da si pa lakomen, stisnjen in premalo usmiljen proti revnim. Pravijo, da svoje delo scer dobro zastopiš, da si priden in delaven, da pa malo pregloboko v kozarec pogleduješ, da si pijanček. Pravijo, da svoje otroke premalo strahuješ, da jim preveč skoz perste gledaš, in potuho daješ. Hočeš vedeti, kaj ljudje od tebe pravijo? Veš kaj, ljudje pravijo, da scer rada moliš in v cerkev hodiš, da si pa opravljiva in jezična.

Pravijo, da si nečimerna in gizdasta in še takega več. Če take in še druge besede, ki jih zoper tebe govoré, slišiš, daj slovó svojemu pregrešnemu življenju, poholjšaj se, pridobi si spet dobro imé, in varuj se, da ga več ne zgubiš. Če si pa nedolžen, če ljudje po krivici hudo zoper tebe govoré, kako se ti je pa potlej obnašati? Poslušaj.

2. Prav lahko se prigodí, da dober, pošten človek v slabo imé pride, in da hudobni jeziki marsikaj hudega zoper njega govoré. To je pač hudo in britko za njega, in vsako novo obrekovanje dela njegovemu sercu nove globokejšé rane. Zoper take rane je dvojen pomoček: dobra vest in izgled Jezusov.

a) Kdor z čisto vestjo za Jezusom hodi, vse križe in težave lahko prenaša, zakaj mir dobre vestí človeku vse posladka. Naj še toliko hudega ljudje zoper tebe lažnjivo govoré, če ti pa tvoja vest nič hudega ne očita, ti treba ni žalovati. Z dobro vestjo se je tudi sv. Avguštin nekđaj tolašil, ko so ga krivoverci in drugi hudobni ljudje obrekovali in njegovo dobro ime černili. „Mislite od Avguština, je rekel, kar hočete, da me le moja vest pred Bogom ne toži, potlej nič ne porajtam“. On je vedel, da ljudem se ne more v vseh rečeh ustreči, in da človek na obrekljivo govorjenje ljudi ne sme porajtati, če je le pred božjimi očmi nedolžen, in spričevanje vestí za se imá. — Tudi sv. Pavl se je s svojo dobro vestjo tolašil, ko so ga ajdje gerdili in obrekovali. „To je naša čast, je rekel, spričevanje naše vestí“. Hotel je reči: Naj ljudje govoré, kar hočejo, jaz se za njih govorjenje ne zmemim, zadosti mi je to, da mi moja vest nič ne očita. To, ljubi brat, ljuba sestra! naj ti bo v tolažbo povedano, kedar ljudje le slabo mislijo od tebe, vse hudo zoper tebe govoré in ti tvoje dobro imé jemljejo. Reci takrat s sv. Avguštinom: „Jaz ljudi pustim, naj govoré kar hočejo in kar znajo, meni je zadosti, da me moja vest pred božjimi očmi ne toži.“ Reci z šv. Pavlom: „Moja tolažba, moje veselje, moja čast, moja hvala je, da v resnici se nič hudega zoper mene ne more govoriti“.

b) Ako pa to zdravilo globokih ran tvojega serca ne more ozdraviti, vzemi še drugo zdravilo, tolaži se z izgledom,

svojega nedolžno terpečega Odrešenika. Kdo je bil kdej nedolžniši, kdo svetejši, kakor On? Kdo je mogel kdej z ravno tako pravico pred oči svojih sovražnikov stopiti in govoriti: „Kdo zmed vas me zamore greha prepričati?“ On je bil gola nedolžnost in svetost, in vendar so na skrivnem in očitno veliko hudega zoper Njega govorili. Rekli so od Njega, da ljudstvo šunta in zapeljuje, da je pijanec, da je z hudičem v zvezi, da je že zdavnej smert zaslužil. S svojo vsegamogočnostjo bi bil vse to zmerjanje in obrekovanje lahko odvernili; vendar pa tega ni storil, on je vse to nad se priti pustil, da nam je pokazal, naj tudi mi poterpimo, kedar nas hudobni ljudje zaničujejo, zmerjajo in obrekujejo. In kar je še več, on tiste še clo zveličane imenuje, kateri, kedar so po krivem obdolženi, izgled Njegove krotkosti in poterpežljivosti posnemajo. „Blagor vam, je rekel, kedar vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte; ker je vaše plačilo obilno v nebesih“. (Mat, 5, 12.) Toraj nikar ne toži, ljubi kristjan! kedar te ljudje zaničujejo in preganjajo. Poterpi zavoljo svojega ljubega Jezusa in v zaupanju, da boš večno plačilo v nebesih prejel. Stori kakor sv. aposteljni, ki so bli veseli, ker so za vredne šteti bli zavoljo imena Jezusovega nečast terpeti. (Ap. dj, 5, 41.) Stori, kakor sv. marternik Peter iz pridgarskega reda. Ta sveti mož je bil pri svojih predpostavljenih zatožen, da včasih v svoji izbici skrivne pogovore z ženskimi imá. Pa on je bil v tej reči ves nedolžen, in drugega se ni zavedel, kakor da je v svojih molitvah pogostama imena sv. Neže, sv. Cecilje, sv. Katarine izgovarjal. Pri taki nepričakovani tožbi je sv. služabnik božji ves rudeč postal, in dolgo časa je molčal, potem je ta odgovor dal: „Jaz sem velik grešnik in sem veliko kaznen zaslužil“. Po tem so nedolžnega Petra kakor nečistnika ozmerjali, ga iz kloštra pahnili, in v tamno ječo vergli. V tem žalostnem stanu je vzel Peter podobo križanega Jezusa v roke in je zdihnil: Gospod, ti veš, da sem nedolžen, zdaj sem pri svojih bratih vse poštenje in dobro imé zgubil; zakaj mi ne prideš na pomoč? in Kristus mu je odgovoril: „Ljubi moj Peter, ali nisem

bil tudi jaz nedolžen, ali nisem bil tudi jaz zaničevan in preklinjan? Po teh besedah je blo žalostno serce sv. moža z neizrečeno tolažbo in s takim veseljem napolnjeno, da je Boga prosil, naj mu gnado skaže, da bi njegova nedolžnost nikoli na dan ne prišla, in naj ljudje mislijo, da je kakor velik grešnik umerl. Bog pa je poslednjič njegovo nedolžnost z velikimi čudeži skazal, ki jih je na prošnjo tega svetega moža delal.

S k l e p.

Po tej poti, po teh stopinjah, kristjani moji! hodimo tudi mi. Nič naj nam serc bolj pri sercu ne bo, kakor to, da pošteno, keršansko, Bogu dopadljivo živimo in si dobro imé pridobimo in ohranimo; če pa po nedolžnem ob dobro ime pridemo in slabo slovimo, naj nas pa to nikar preveč ne žali. Mi se hočemo s spričevanjem svoje dobre vesti, in z izgledom Jezusa Kristusa tolažiti in upati, da bo naše plačilo obilno v nebesih. Amen.

Pridiga za 9. nedeljo po binkoštih.

(Nesrečen, kogar preveč žejja po dnarju: gov. J. F. v Gor.)

„In je šel v tempelj, in jih je začel izganjati, kateri so v njem prodajali in kupovali.“ Luk. 19, 41—47.

V v o d.

Kam vendar nezmerno poželenje po časnem blagu, napčno hrepenenje po dnarjih človeka zapelja! — Krasen in veličasten je bil tempelj v Jeruzalemu. Judje so ga svoje največe svetišče imeli, kamor so iz vseh krajev molit hodili; spoštovali so ga kot edino svetišče, kjer so večnemu Bogu darovati smeli. Toda glejte! čeravno so Judje ta svoj krasni tempelj v veliki časti imeli, so ga vendar nekteri iz ljubezni do blagá in dnarjev v kraj kupčevanja, da, kakor sam Sin božji govori, v jamo razbojnikov spremenili. V lopi pred tempeljnóm, kjer so neverniki molili, so namreč neki baran-

tači golobe in druge reči prodajali in dnar menjavali. In Jezus, vès goreč za čast in hišo svojega nebeškega Očeta, jih je začel izganjati; je zvernil mize menjavcom in stole tih, ki so prodajali; in je spodil iz tempeljna vse zaničevavce veže božje, vpijoč: „Pisano je, moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov“. — Kam vendar napčno poželenje po blagu, po dnarju človeka zapelje! Naj svetejšega kraja se on v svojo dobičkarijo posluži! Dragi kristjani! poprimimo se te priložnosti in dans preišljujmo: Kako nesrečen je, kogar preveč žeja po posvetnem blagu in denarju. — Sin kralja nebes in zemlje pomagaj nam s svojo gnado!

Razlaga.

Nezmerno poželenje ali napčna želja po blagu, po dnarjih se pravi lakomnost. Lakomnik je velik grešnik; zakaj on zanemarja dolžnosti do Boga, in do bližnjega, in je pripravljen vsega hudega se lotiti.

a) Cilj in konec našega življenja je Bog. Boga samega spoznati in častiti, Njemu samemu služiti, vse dopolnovati, karkoli On od nas tirja, in vse opuščati, kar je Njegovi presveti volji nasproti, je vsakega človeka dolžnost. Ali da kratko rečem: Bogu samemu imamo živeti in umreti; vse naše misli in želje, djanja in opuščanja Njemu posvečevati. „Ali jeste ali pijete, ali kaj drugega delate“, pravi sv. Paul „vse k časti božji storite“ (Kor. 10.). Bogu tedaj z dušo in s telesom se darovati je naša dolžnost, in scer naša perva, naj veča dolžnost; kakor nas večna resnica Jezus Kristus uči, rekoč: „Perva vseh zapoved je: Poslušaj Izrael! Gospod tvoj Bog je edini Bog. In ljubi Gospoda svojega Bogá iz vsega svojega sercá, iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli in iz vse svoje moči. To je perva zapoved“. (Mat. 22.) Uprašam pa, ali jo neki lakomnež dopolnuje? Nikdar ne; saj je tudi dopolnovati ne premore, ker se čezmerna ljubezen do blaga, do dnarja s službo božjo po nikakoršnej poti zediniti ne dá; kakor nas Jezus uči, rekoč: „Ne morete služiti Bogu in mamonu (dnarju)“ (Luk. 16.). In sicer pravi Kristus: „Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje sercé. Je tvoj zaklad na

zemlji, je tudi tvoje sercé na zemlji. Kdor pa svoje sercé na stvari navezuje, ta ga je od Boga odtergal⁴. (Mat. 6.) Lakomnika zaklad je dnar, blago; tje je tudi njegovo sercé zakopano, zatoraj vse, kar misli, želí, dela in opušča, ne meri nikamur, kot na dnar in blagó. V dnarjih, v blagu in ne v Bogu išče on svoje časnó zveličanje, veselje, mir, zadovoljnost in srečo. O dnarjih in blagu on vedno tuhta in glavo si beli, kje in kako, da bi si jih pomnožil, pridobil. Lakomnik, bi rekel, je podoben nepokojni ženi, polni gospodarskega duha, ki po kratkem počitku že na vse zgodaj ustane in režé od zjutra do poznega večera svoje posle na delo naganja, za njimi vedno postopa in na nje pazi, da jim gre delo brez narmanje zamude od rok. Ravno tako rečem se obnaša lakomnik; brez vsega mirú in pokoja, brez vsega nehanja od prvega jutra do poznega večera se z dušnimi kot telesnimi močmi napenja, tuhta, trudi in potí, kakó da bi si le še več blaga, dnarja naklonil. Kratko rečem: njegova glava je vsa z nepokojnimi mislimi, skerbmi in tuhtanjem preprežena, in té ga povsod spremljajo; prva misel, ko se zbudí, so blagó in dnar; blagó — dnar, je njegova zadnja misel, kedar se uleže; dnar — blagó njegove sanje po noči, in dnar — blagó so misli celega njegovega življenja. Ker je tedaj z dušo in telesom v blago in dnar zatelebljen, ali je v stani svojemu stvarniku kot svojemu edinemu cilju in koncu služiti, in to iz celega serca, popolnoma mu udan biti? Ni mogoče! Ničesar tega, kar ga k Bogu napeljuje, ga ne veselí. Le blagó ga veselí, le dnar je njegov Bog. In ako se lakomnik kake pobožnosti udeleží, se je udeleží le zavolj svojega dobička. Ako móli, kaj je namen njegove molitve, kaj on od Boga tirja? Morebiti razsvetljenja svoje slabosti, hudobije in voljo Gospodovo spoznati? Morebiti si prosi pomoči spoznano dobro dopolnovati in greha se ogibati? Ne, ne! nič od vsega tega on noče. Rodovitnost polja, bogate žetve, dobiček pri kupčiji, odvernjenje škode in nesreče, srečen izid začete pravde, take in enake rečí so, zavoljo katerih tak človek moli. Pri takem načinu stavi on vse svoje zveličanje v bogatije, in svojega Stvarnika se posluži kakor pomagavca, naj premoženja in dnarjev si pridobí. „On išče, kakor sv. Avgústin pravi, ne

dnarje zavolj Bogá, temuč Bogá zavolj dnarjev“. Da, clo v zadnjih trenutkih življenja, v katerih se sploh vsak umirajoč človek le z Bogom popolnoma zediniti želi in skerbi, se lakomnež po svojem dnarju ozira in zadnja njegova skerb ni Jezusa odpuščanja prositi, ampak dnar in blagó; se potí in žaluje ne zavolj svojih doprinesenih grehov, ampak ker spozná, da se bo moral zdaj kar od svojega dnarja in premoženja ločiti in svojo naj ljubšo reč tujim rokam zapustiti. Poslušajte resnico v zgledu poterjeno. Robert de Liceo pripoveduje v svojih postnih premišljevanjih, da je nek bogatin, h kateremu je bil poklican, naj ga za smert pripravi, vse njegovo opominovanje zavračal, se poln obupa v postelji valjal in vedno jokaje kričal: „O koliko sem delal! kako varčeval! in zdaj se bodo nad mojim bogastvom drugi veselili! O mošnja, moja radost, tolažba mojemu sercu! Vas moram zdaj zapustiti?!“ Tako je stokal, dokler je umerl. Za res, nesrečen je človek, ki se lakomnosti uda. Iz celega serca je na svoje zaklade navezan in svoje dolžnosti do Bogá popolnoma zanemarja. — Nič manj zanemarja lakomnež svoje dolžnosti do bližnjega.

b) Naše dolžnosti do bližnjega so razne, kakor okoljščine ali zadeve, v katerih živimo. Lakomnež jih sploh zanemarja. On je neusmiljen sosed, zanikern oče, brezbožen gospodar. Bog namreč je zaklade te zemlje tako med ljudi razdelil in jih razdeluje, da eni mnogo imajo, drugi malo ali clo nič teh ne dobivajo in nimajo. Vse pa se zató godí, da bi eden drugega potrebovali, vzajemno si pripomagovali in se ohranili in enkrat vsi skupej se zveličali; ubožnež s tim, da je potrpeljav in udan v voljo božjo, bogatin pa s tim, da delí od svoje obilnosti potrebnemu revežu ubogajimé in doprinaša druge dobre dela milosti. Kristjani! če je že vsakteri med nami po svoji moči od svoje obilnosti potrebnim pomagati dolžen, koliko več, uprašam, ne bo k tej dolžnosti navezan tisti premožni, ki si je po lakomnosti dnarja in blagá nakopičil? Toliko več bi se moral milostivega in radodarnega skazovati, kolikor več blagá in dnarja ima, in kolikor manj od tega iz lakomnosti v svojo potrebo potrosi. Ali pa lakomnež to svojo dolžnost do potrebnih dopolnuje? Kaj pa še! In kako? ker si sam sebi od vsega tega, kar si je spravil in spravlja, ne privoši. Po-

slušajte! V Belgii je živel skopun, ki je po smerti 100,000 zlatov svojemu sinu zapustil. Vendar pa je celo svoje življenje stiskal in stradal. Clo ko je že sivček bil, je le peš popotoval, je marsikak dan le s kosom črnega kruha in nekaj sira previden po dvajset ur hodil in v kerčmi si je le polič piva prinesli dal. Prenočeval je v hlevcu na slami. — Lakomnež je neusmiljen zoper samega sebe. Kakó tedaj se bo tak človek radodarnega do svojega bližnjega skazoval; kako je mogoče, da bi drugim podaril in privošil, kar si sam ne podelš in privoši?! Iz nar bolj terde skale bi se zamoglo poprej olja iztisniti, kakor iz rok skopuha potrebne milosti si sprostiti. „Lakomnež je terd in merzel kakor kamen“ pravi Vincenc Fereri — „on se ne usmili potrebnega bližnega“; Kristusovih zapovedi: „Daj vsakemu, kateri te prosi“; vse, kar hočete, da drugi vam storijo, tudi vi njim storite“, noče lakomnež zastopiti. Ne more zapopasti resnice: „Srečniše je dajati, kakor jemati“, ker on druge sreče ne pozna, kakor vzeti in imeti. Res, neusmiljen sosed, terdoserčen bliženj je lakomnež. On zanemarja drugo naj večo zapoved v postavi, ljubezen do svojega bližnjega. In kakor je iz lakomnosti neusmiljen sosed, je on tudi neskerben oče, brezbožen gospodar. Kakor oče svojih otrok dostojno ne izreja, ker se mu v to potrebnega dnarja potrositi smili. Kakor gospodar ne gleda na to, kako svoji posli keršanske dolžnosti spolnujejo, za svojo dušo skerbijjo: vsega tega mu ni mar in vse njih razberzdanosti spregleduje, ako mu le pridno delajo in mu blagá in dnarja pridobivati podvizajo. Nesrečna stvar si res, lakomnik! ker ti je veliko več mar za dobičkarijo kot pa za zveličanje duše tvojih otrók in poslov! Nesrečen je res lakomnik; zakaj on zanemarja dolžnosti do svojega bližnjega: je slab sosed, slab oče, slab gospodar. — In se še bolj tega nesrèče prepričati, preudarimo še, kako da je on pripravljen vsega hudega lotiti se.

c) „Le trohice poštenosti v sercu ni, v ktero se je vgnjezdila skopost“ pravi sv. Leo. In sv. Duh nas po modrem Sirahu (10, 10) uči: „Nič ni krivičniše, kakor dnar ljubiti; zakaj tak človek ima clo svojo dušo na prodaj“. Ali zamoremo pa tudi kaj boljšega pričakovati od človeka, kakor je

lakomnik, kateri svoje dolžnosti do Boga in bližnjega zanemarja? Ne, ne! ni je hudobije, katero doprinašati bi se lakomnik sramoval, katero doprinašati bi se bal. Vsak pripomoček, naj bo pošten ali pregrešen, je lakomniku dober, da ga le pelje do njegovega namena. Hinavščina, goljufija, nehvaležnost, nevošljivost, neusmiljenje tudi do nar bližnejše zlahte itd. so gotove pregrehe lakomnega človeka. To spričuje sv. pismo kot vsakdanja skušnja. Opustim vam tu praviti, kako da se je Ahan iz gole lakomnosti zoper povelje nekega velikega zaklada polastil in v zemljo poskril; kako da sta kralj Ahab in njegova žena Jezabela nedolžnega Nabota v smert kamnjati dala, da bi se njegovega vinograda polastila. Dobro vam je znana hudobija, neizrečena hudobija Judeža, ki je zavolj dnarja naj grozovitnišo pregreho zoper Sinú božjega doprinesel. In tudi vam ne bom pravil, kako da so podkupljeni stražniki pri grobu resnico zamolčali, in da sta se Ananija in Safira zavolj prideržanega dnarja celo sv. Duhu legati prederznila. Spomnim vas marveč iz vsakdanjega življenja neke strašne prigodbe, ki se je zgodila zavolj lakomnosti. Poslušajte! Mlad Poljak se je dal med vojake vzeti, se je v več vojskah vojeval, je dobil več hudih ran in ker so ga té dalje služiti overale, se je poslovil in se je hotel s svojim terdo, pa pošteno prihranjenim dnarjem k svojim staršem vrniti, od katerih že dolgo nič slišal ni. Blizo doma sreča deklico, jo prosi, mu bližnjo pot povedati. Ko mu prijateljsko to storí, jo popraša uni, če ta in ta dva (namreč njega starši) še živita in v kateri hiši zdaj prebivata. Poprašana pové, da zdaj majhno kerčnico imata, in da je ona ravno nju hči. Na daljno vprašanje, če nima kakega brata, odgovorí, da ga ima, pa je že, ko je ona še majhna bila, v vojake šel in nihče ne vé, ali je še živ. Zdajci se ji poslovljeni odkrije ali razodene, da ji je brat. Po prvem veselju in pozdravljanju reče sestra, da ne more, kakor tudi želí, brata sama k staršem danes peljati, ker mora ona, ki je dekla v bližnej pristavi, na delo iti; drugi dan pa bo gotovo na vse zgodaj prišla, naj se veselimo vsi skupaj. — Brat je toraj sam v zaznamovano kerčmo šel, pa tisti dan še ni hotel povedati in na znanje dati, kdo da je. Pri dobro napravljeni večerji

so morali tudi njegovi starši ž njim vred jesti, in dobroserčni sin je veliko veselje doživel, da je danes — nepoznan svoje prve dobrotnike, pri katerih mizi je tako dolgo kot otrok zastonj jedel, enkrat na svoje stroške z boljšo jedjo, kakor so si jo sicer privošili, okrepčati zamogel. — Slednjič so se podali k pokoju, potem ko je nepoznani sin svojo torbo očetu izročil. Pa kerčmarjevi so postali na svoje pozne dni skopuni; toraj odprejo torbo, najdejo precej dnarja notri in tega lakomni sklenejo, tujca umoriti in ga skerbno zakopati, kar tudi storijo. Z merzlim sercom stopi grozovitna kerčmarica v izbo terdno spijočega mladenčca, da dopolni, kar se je lastnemu kerčmarju doveršiti prestrašno zdelo, in oh, oh! lastna mati, dnarja lakomna, ostro nabrušeni nož v serecé svojega lastnega sina zasadi, in berž skopljeta jama na dvorišči in umorjenega mladenčca v njo zagrebeta. — Na vse zgodaj pride hči in misleča, da se je brat že razodel, praša, če je brat že ustal. Starši jo stermó pogledujejo in mislijo, da je obno-rela, ker vendar vé, kolikor let se že več ni od njega slišalo; ona pa bolj na tanjko razloži. „Nebó in pekel! zakričí oče v divjem obupu, svojega lastnega sina sva umorila!“ pobegne in se obesi. Mati si je v enakem obupu vrat odrezala in hči je v vodo skočila. Kako strašni nasledki lakomnosti! V malo urah je ona 4 ljudi ob življenje pripravila! Ali čemu nek se oziramo po tujem svetu, poglejmo marveč okoli sebe in vidili in slišali bomo v lastni domačiji, da se iz lakomnosti gerde pregrehe doprinašajo. Med nami vidimo in slišimo, kako da brat sestri, mož ženi, da clo sinovi in hčere svojim lastnim staršem smert želijo in jim to pospešiti se marsiktere krivice lotijo, in vse to, da bi se poprej njih premoženja polastili. Ja, iz ljubezni do dnarja in blaga vidimo in slišimo naj bolj bližnjo zlahto več let se pravdati, sovražiti in zaviditi, se preklinjati in preganjati. Vidimo in slišimo jih druge podkupovati, da se za njih stran potegujejo, lagati, krivo prisegati ali tudi kaj še utajiti, da le njih namenu služi. Da, strašno je že izgovoriti! nedolžnost in zakonska zvestoba ste za dnarje na prodaj. In še več! lakomni starši sami prevzetno sina oblačijo in se mu zoper njih stan lišpati ukazujejo, da, oh prekleto podučevanje — ukazujejo in podučujejo ga, uno bogato deklino

zapeljati, da si obilno doto, ker po pošteni poti ne premorejo, vsaj silama v hišo primorajo. O prestrašna pregreha! kam ti vendar človeka pripraviš! „Želja po dnarju“, pravi sv. Bazili, „napolnuje z roparji gojzd, s tatovi hiše, z nemirom družino, somnje z goljfijo, sodnice s krivimi prisegami, hišo nedolžnosti s potrebo in nadlogo, oči sirot s solzami, sercé udove s stoki, ječe z hudodelniki in pekel s pogubljenimi“. O lakomnost, lakomnost preklet bodi tvoj sad! ti si res korenina vsega hudega! — Obmolknem vam na dalje o tej pregrehi govoriti. Iz tega rečenega si že lahko povzamete, da lakomnost je res velika pregreha, da je lakomnik velik grešnik, zakaj on zamenarja dolžnosti do Boga, do bližnjega in je pripravljen vsega hudega se lotiti.

S k l e p.

Priserčni kristjani! Preden ko neham govoriti, vas še zavernem na prvi del današnjega sv. evangelja. Cvetna nedelja je bila. Jezus je iz Betanije v Jeruzalem na oslici jezdaril. Velika množica ljudi ga je slovesno spremljala in klicala: „Hvaljen bodi kralj, kateri pride v imenu Gospodovem, mir na nebu in čast na višavah“. In ko Jezus poleg Betfage čez hribček prijezdi, ugleda pred seboj veličastno mesto Jeruzalem in se razjoče nad njim, ter vsem pričujočim prerokuje, kako da bode ono zavolj svoje terdovratnosti od sovražnikov strašno razdjano in v tla pomadrano, da kamen na kamnu ne ostane. — Kakor se je mili Jezus nad grešnim Jeruzalemom razjokal, tako On tudi vseh grešnikov duše pomiluje, da stvari svojemu Stvarniku ne živijo in vkljub vsemu odrešenju prestrašni večnosti se bližajo. Tudi nad teboj, gerdi lakomnež! se Jezus v serce ranjen ogleduje. Tudi tebi On večno razdjanje, razdjanje tvojega telesa in tvoje duše prerokuje, rekoč: „Lože velbljud skozi šivankino uho gre, kot bogatin (lakomen) v nebeško kraljestvo“. (Mat. 19.) „Vedite in umite“, vam pa upije sv. Pavl „da lakomnik nima deleža v kraljestvu Kristusovem“. (Efez. 5.) Kakor vsakega grešnika je tedaj tudi lakomneža konec večno pogubljenje, večni ogenj. Oh večni Bog nas tega reši! Jezus Kristus usmili se nas! oberni naše

serca k tvojim presvetim zapovedim, in ne k lakomnosti! Kristjani! odkupljeni bratje in sestre! varujte se lakomnosti. Varujte se lakomnosti vi, kateri v obilnosti živite in poslušajte svét kralja Davida: „Ako ste bogati, ne navezujte na bogatijo svojega serca“. Smert, ktera nobenemu ne prizanese, bo tudi vas enkrat ločila od vsega, karkoli posedite. „Glej živega in premisli mertvega bogatina“, pravi sv. Avguštín „in boš zvedel, če je posvetno blagó tvoje nepokojne skerbi vredno“. Nikar ni vredno, da svoje sercé na rečí navezujemo, ktere nas nikdar prav osrečiti ne premorejo, in ktere nas marveč od Boga ločijo in v pekel potiskajo. Molite tedaj vsak dan, da vas lakomnost ne premaga.

Vi, kateri imate ravno toliko, kolikor potrebujete, ne želite si več. Vcepite si globoko v serce nauk sv. Pavla aposteljna; „Če imamo živež in oblačilo, naj nam bo to zadosti. Zakaj kteri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in zadergo hudičevo, in v veliko škodljivih želj, katere človeka potopé v pogubljenje“. (Timot. 6.) Vi pa reveži, kateri tudi potrebnega nimate, poterpite in mislite, da ste veliko bolj podobni svojemu Zveličarju, kakor bogatini, in da ste Njemu, če ne več vsaj ravno tako ljubi, kakor kralji in cesarji. Ne pozabite, da previdnost božja nad vami čuje, in lahko bi bilo Bogú vas z bogastvom obdati, ako bi to bilo v vaš prid, v vaš korist, v zveličanje vaše duše. Saj dobro vé vaš nebeški Oče, kaj vsega da potrebujete. Le eno je vsem potrebno: zveličati svojo dušo. Darujte tedaj temu serce, celo sercé, ki vas zveličati premore. Bogu, in ne posvetnim rečem, darujte se, bogatini, ubogi in naj bolj revni! Bogu in Jezusu živimo in umrimo; zakaj v njima obstoji naša časna sreča in naše večno življenje. Amen.

Pridiga za 10. nedeljo po binkoštih.

(Od keršanske ponižnosti; gov. A. P.)

„Vsak, kateri se povišuje, bo ponižan, in kdor se ponižuje, bo povišan“, Luk. 14, 11.

V v o d.

Vse čednosti so dobre in hvale vredne; vendar moramo spoznati, da ponižnost še posebno spoštovanje zasluži, kajti ona je podpornja vseh drugih čednost, ktere brez nje dolgo obstati ne morejo. Ponižnost je prva priprava, ktera nas k Bogu povzdiguje in za Njegove gnade zmožne storí. To vidimo očitno nad Petrom, kateri si je s svojo ponižnostjo ljubezen Jezusa Kristusa pridobil, in gnado apostoljske službe prejel. Ko je namreč čudež vidil, ktereга je Jezus pri ribjem lóvu storil, je padel njemu h kolenom in ga prosil, naj gré od njega, ker je grešen človek, in ga toraj pri sebi v čolnu imeti ni vreden. Tudi očitni grešnik in colnar v današnjem sv. evangelju je zavoljo svoje ponižnosti bil od Boga uslišan. Takó so tudi vse čase ponižni od Bogá poviševani in z gnadami oblagodarovani bili, po besedah našega Zveličarja: „Kdor se povišuje, bo ponižan; kdor se ponižuje, bo povišan“. — Kristjani! ali ne spoznate iz tega kako potrebna nam je ponižnost? Ali pa tudi v resnici pravo ponižnost imate? O kakó redka je povsod in posebno sedanji čas ta čednost; namesti nje povsod napuh gospodari, in vse s svojim strupom navdaja! Od kod pa to pride? Nekteri ponižnosti za dolžnost ne spoznajo, nekteri jo pa še clo za slabost in neumnost imajo. Zatoraj vam hočem dans od keršanske ponižnosti govoriti in vam pokazati, da brez prave ponižnosti zveličani biti ne moremo. Poslušajte!

R a z l a g a.

Brez ponižnosti zveličanja upati ni; in to zavolj tega, ker se brez ponižnosti skušnjavam tega življenja zoperstavljati ni mogoče, in ker brez ponižnosti tudi nobene prave, zaslužne čednosti ni.

a) Brez ponižnosti skušnjavam se zoperstavljati ni mogoče. Saj veste, moji kristjani! koliko skušnjav človeka obdaja. Kamorkoli se obrnemo, povsod so nevarnosti in spodtike za dušo. Od ene strani nas svét vleče, in nas v napuh, v lakomnost, v nečistost, v nevošljivost, v jezo in sovraštvo zapeljati išče. Od druge strani nas satan slepi, in nas na široko cesto pogubljenja spravlja. Velikrat se vzdigujejo hude strasti v nas, in nas tako rekoč s silo v greh naganjajo. Kdo se bo v tolikih nevarnostih obvarovati zamogel? je uprašal nekdaš sv. Anton puščavnik, ko mu je Bog celi svét z mrežami preprežen pokazal; in nató je odgovor prejel: Kdor je ponižen, tisti se bo obvaroval. To nam že sv. pismo obilno spričuje. Sv. Pavl piše, da so ajdovski modrijani ravno zato v tako ostudne pregrehe zabredli, ker so prevzetni bili in so se nad druge ljudi povzdigovali; ker Bog napuhnjene spačenosti njih srcá prepustil, da jim vso njih slabost in nezmožnost pokaže, in jih s tem ponižuje. To vidimo tudi nad Samsonom, kateri se je preveč na svojo moč zanašal in se radovoljno v grešno priložnost podal. Zató ga je Bog s svojo gnado zapustil, in takó se je zgodilo, da ga je zvitá ženska zvodila, da je zgubil svojo moč in sovražnikom v roke prišel. Koliko jih je v sedanjih časih, kateri ravno to, kar Samson, skusiti morajo, zató ker niso ponižni. Domišljujejo si, da se brez nevarnosti v grešno priložnost podati smejo, in menijo, da se jim nič bati ni treba. Pa kaj se zgodí? Bog jim zavolj njih prederznosti svojo mogočno gnado odtegne; od Bogá zapuščeni zgubé svojo pobožnost, na katero so se zanašali, in zajdejo v nar večé pregrehe: zató da bi vsi spoznali, da se Bog prevzetnim zoperstavlja, in le ponižnim svojo gnado daje. Pojdimo nazaj do prvih časov po stvarjenju svetá, in vselaj in povsod bomo našli, da so tisti, kterim je ponižnosti zmanjkalo, od skušnjave premagani bili in grešili. Kaj je veliko trumo angelov, takó imenitne božje stvari, iz nebes pregnalo, v pekel pripravilo in v hudiče spremenilo? Ali ni bilo pomanjkanje ponižnosti? ali ni bil napuh? Uzdignil se bom, je Lucifer rekel, in svoj sedež nad zvezdami postavil. Narvišem u hočem enak biti. In že to je bilo dosti, da je z

vso svojo derhalijo v pekel pahnjen bil. Kaj je naše perve starše v greh zapeljalo in jih časne in večne kazni vredne storilo? Ali ni bilo pomanjkanje ponižnosti? ali ni bil napuh? Jedli so prepovedani sad, ker so Bogu enaki biti hotli. Zakaj, ko je hudi duh Evo slepil, da po vživanju tega sadú ne bota umerla, ampak da bota še le kakor bogova, je Eva brez pomišljevanja od sadú vzela, jedla in svojemu možu jesti dala, in sta tako sebi in svojemu zarodu časno in večno smert zaslužila. Brez števila takih izgledov nam že sv. pismo spoznati da, kateri nam vsi spričujejo, da brez ponižnosti skušnjavam zoperstati ni mogoče, temuč da pred ali potlej človeka skušnjava premoti in premaga.

b) Ravno takó pa brez ponižnosti človek tudi pravičen biti in božje postave spolnovati ne more. Brez ponižnosti ne more vere imeti. Moji kristjani! vi veste, kar nam tudi sv. apostelj Pavl zapové, da moramo svojo pamet Bogu neskončno resničnemu podvreči, da ne smemo še le radovedno preiskovati ali dvomiti, ampak da moramo vse terdno verovati, kar nas sv. vera učí, čeravno vsega popolnoma razumeti ali zapopasti nismo v stanu. Te prave, terdne vere pa brez ponižnosti imeti ne moremo. To vidimo nad toliko krivoverci, kateri so se zavolj svojega napuha od katoljske cerkve ločili in svoje zmišljave nad nauk cerkve povzdignili. Napuh je bil kriv, da je Tertulijan, kateri se je pred za katoljsko cerkev in vero tako terdno in prepričljivo poganjal, pozneji sam v krivo vero zabredel. Ravno tako Marcion; on je prišel v Rim, in si je domišljeval, da mu bodo zavolj njegove učenosti in gorečnosti nar večo čast skazovali, in ga za nar višega pastirja vernih izvolili; ker ga je pa njegova nečimernost in prevzetnost goljfala, se je od kat. cerkve odločil in je krivoverec postal. Ravno takó je naredil Arij; ker sloveče velike škofije v Aleksandrii, po kateri je segal, doseči ni mogel, se je za očitnega sovražnika prave vere pokazal in v svoji prederznosti takó deleč zgubil, da je božjo naturo Jezusa Kristusa tajil. In Martina Lutra je le razžaljeni napuh zapeljal, da je od kat. cerkve odpadel in krivo vero učiti začel. In če vse stoletja in tudi sedanje čase premislimo, vselej in povsod najdemo, da so krive vere in verske zmote

nar bolj iz napuha ustale. Da tudi dandanašnji mnogim vere manjka, pride od tod, ker ponižnosti nimajo. Nikoli nikjer pa ne bote ne slišali, ne brali, da bi kateri ponižen človek verske resnice tajil ali od vere odstopil; nasproti pa nam zgodbe spričujejo, da je že marsikterega človeka, kateri je bil vero zgubil, ravno ponižnost k veri spet nazaj pripeljala. To nam že izgled kralja Nabuhodonozorja kaže. Njegova prevzetnost ga je takó deleč zapeljala, da se je za Bogá imel in po božje časten biti hotel. Bog pa, kateri se prevzetnim zoperstavlja, ga je takó ponižal, da je od kraljevanja odstavljen in od človeške družbe odločen, kakor neumna živina po gojzdu se potikati moral. In glejte, ravno to poniževanje mu je bilo v velik prid; ker s tem je spoznal Gospoda svojega Bogá, in je potlej očitno obstal, da se spodobi umerljivemu človeku pred tem nar višim Gospodom uklanjati se. On je toraj s svojo ponižnostjo vero spet zadobil, ktero je bil s svojim napuhom zgubil.

c) Napuh pa ne odžene samo vere, ampak človeka tudi ob vse druge čednosti pripravi. Kaj jezo in maščevanje bolj podpihuje, kakor prevzetnost? Kdor je napuhnjen, ničesar s poterpežljivostjo ne prenaša, nar manjša žal beseda ga razserdi, precej le na maščevanje misli, in zavolj majhnega razžaljenja velikrat hudo jezo ima. Vse drugači pa ponižni ravná; odpusti, če je razžaljen, ker se za grešnika spozná, in tudi sam pri Bogu odpuščanja upa; če je za drugimi nazaj postavljen, mu zavolj tega ni britko, ker se v svojem sercu za nar manjšega imá; in če se mu tudi krivica godí, se nad tistimi, kateri mu jo delajo, ne jezí, ampak še le skerbí, jim dobro storiti in zanje moliti, ker vé, da je to volja božja. Kaj človeka do nadlog in težav revnih ljudi neobčutljivega storí? ali ne napuh? Napuhnjen človek revnemu še lepega pogleda, še lepe besede ne dá; in če mu tudi kaj milošne verže, to z nekako ošabnostjo, z nekakšnim zaničevanjem storí. Ponižni človek pa tudi revnega siromaka spoštuje, ga tolaži, in si vse prizadeva, da mu pomaga in njegove nadloge polajša, ker jih za božje otroke, za svoje brate spozná, kateri mu po poti križev in težav v nebesa pot kažejo. Pomislimo dalje: kaj človeka od zakramenta sv. pokore, od spovedi nar

raji odvráča? ali ne ravno napuh? Da bi mašniku vse nerodnosti svojega življenja razodel, da bi mu vso svojo slabost, vso svojo grešnost pokazal, to bi bila zame sramota, si misli prevzetnež, s tem bi zgubil svojo čast. Zató raji spoved opusti, in radovoljno v svojih grehah ostane. Če se pa napuhjeni človek tudi k spovedi pripravi, kakó nepopolna in pomanjkljiva je njegova spoved! Koliko okoljšin, ktere greh povišajo, ali pa v drugega in še večega spremenijo, povedati opusti, kako marsikteri greh clo čisto zamolčí, in takó še takrat neveljavno in nevredno spoved stori! Ali ni torej resnično, da napuh vse čednosti razdera in v nič deva, ponižnost pa jih uterduje in povišuje?

d) Pa pri tem še ne ostane; napuh tudi vse naše dela nepridne stori. Bratje moji! je nekđaj sv. Avguštin svojemu ljudstvu rekel, vi ste kristjani, in tisti, kteri so pred vami bili, so bili ajdje. S čim pa ta razložek dokažete? Vi ste čisti, tudi ajdje so svoje device imeli. Vi se nečimernost svetá ogibate; tudi ajdje so takó delali; med njimi so se nahajali ljudje, ki so se v pušcave poskrivali, in tam revno živeli. Kaj imate toraj boljšega memo njih? Nič, če ste prevzetni, vse pa, če ste ponižni; ker te čednosti ajdje niso imeli. Njih device so bile le device zavolj nečimerne časti; njih puščavniki so ojestro živeli le iz svojoglavnosti; in vse svoje čednosti so obračali le v povišanje svoje časti. Ravno takšne so bile čednosti farizejev, od kterih Zveličar sam pričuje, da so svoje dela le zató opravljali, da bi jih ljudje vidili in hvalili. Ker jim je toraj ponižnosti manjkalo, so bile njih dobre dela brez zasluženja, in za vse svoje poste, molitve, milošne, čuvanje in za vso svojo ojestrost niso nič drugega, kakor v tem življenju prazno veljavo pred ljudmi, po smerti pa pekel in večni ogenj pričakovati imeli. Peklenski duh to dobro vé, zató si vse prizadeva, da bi ljudem prazno častiželjnost udihnil, in s tem vse njih dobre dela nepridne storil. Zató s to skušnjavo zlasti pobožne nadležuje, da bi z farizejem v svojem sercu rekli: Jaz nisem, kakor drugi ljudje, tolovaji, krivičniki, prešestniki, ampak zraven slabost tudi čednosti imam, s kterimi se hvaliti zamorem. Kmaló jih satan premoti, da svoje čednosti očitno kazati začnó, le zato, da bi si hvalo pridó-

bili, da so pobožni kristjani. Toda, kako zlo se taki ljudje goljfajo; ravno ta nečimernost, ki jo pri svojih dobrih delih iščejo, jih ob vse njih zasluženje pripravi. Zastonj bodo enkrat Bogu rekli: Gospod! postili smo se, smo molili, smo milošno dajali, daj nam plačilo zato. Ali božji Sodnik jim bo odgovoril: Vi ste se scer postili, pa zato, da bi vas svét hvalil; vi ste molili, pa zato, da bi vas ljudjé vidili; vi ste milošno dajali, pa zato, da bi vas za dobrotljive imeli; z eno besedo, vi ste pri vseh svojih delih le sami sebe iskali, in ste torej svoje plačilo že prejeli. Čast, katero ste pred svétom iskali, je vaše plačilo. Glejte, tako bo Kristus tistim rekel, katerim zraven dobrih del ponižnosti manjka.

Bodite toraj ponižni, moji kristjani! ker brez ponižnosti bote v skušnjavah obnemagali, se prelomljenja božje postave ne bote ubranili, in vse vaše čednosti in dobre dela bodo za večno plačilo zgubljene.

S k l e p.

Iz vsega tega se moramo učiti in spoznati, da ne le pregrešno, ampak tudi neumno ravná, kdor se ponižnosti ne udá. Ker pa mislim in upam, da vsi moji poslušavci! pobožne keršanske misli in pravo skerb za svoje duše imate, zato tudi upam, da bote to tolikanj potrebno čednost čez vse obrajtali, in si zanjo tudi vse prizadevali; posebno ker veste, da nas Jezus sam z besedo in izgledom k ponižnosti opominja. „Učite se od mene, on sam pravi, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen“ (Mat. 11 29). Učite se torej, moji kristjani! ponižni biti, ker brez ponižnosti ni zveličanja; skerbite pa, da bote po Jezusovem izgledu pravo, resnično ponižnost imeli. Bodite ponižni v sercu, v svojih mislih, ponižni v govorjenju, ponižni v djanju; bodite ponižni v vseh rečeh in ponižni do vsakega človeka. Tako bote svoje keršanske dolžnosti dopolnovali, in bote enkrat z vsemi v resnici ponižnimi v nebesih povišani po besedah Jezusovih: „Kdor se povišuje, bo ponižan; kdor se pa ponižuje, bo povišan“. Amen.

Pridiga za 11. pobinkoštno nedeljo.

(Homilija; gov. K. K. v C.)

„Vse je prav storil; gluhim je dal slišati in mutastim govoriti“; Mark. 7, 37.

V v o d.

Naj rajše je Jezus od Boga izvoljeno ljudstvo učil. Hodil je toraj po Judovski deželi. Iz današnjega sv. evangelja pa vidimo, da se je Jezus bil tudi podal v sosedne kraje blizo imenitnega ajdovskega mesta Tira. Uslišal je neko Kananičanko, skerbno mater, ki je za svojo hčer prosila, naj jo reši hudega duha. Potem se verne spet na Galilejsko nazaj, in pride v prelepo okolico, v kateri je devet mest blizo morja Genezaret stalo; tukaj se je Jezus naj rajše mudil, učil in čudeže delal. Storil je tudi danes velik čudež, da so ljudje stermeli, se čudili in upili: „Vse je prav storil, gluhim je dal slišati in mutastim govoriti“. Prelepo je, kar nam današnje sv. evangelje pripoveduje. Preglejmo ga toraj od konca do kraja in se bomo iz njega učili marsikaj k našemu pridu. — Le odprite tudi vi svoje ušesa pa tudi serca; meni pa naj ljubi Jezus jezik odveže in usta odpre, da prav govorim!

R a z l a g a.

1. Po svojem zveličanskem popotovanju je prišel Jezus k Galilejskemu morju v tiste kraje, kjer je blo 10 mest, in tukaj mu pripeljejo gluhomutastega, da bi roko na njega položil in ga ozdravil. Poglejte tega siromaka, ki ne zna ne marnovati ne slišati; neznana tihota ga vedno obdaja, žalostna puščava je njegovo življenje, ker se z nikomur meniti ne more; naj bo sicer močen, lep in premožen, revež je vendar, zapuščen v sredi ljudi. Ljubi moji, ali ste že kaj pomislili svojo srečo, da je vam ljubi Bog verh drugih darov še tega dal, da tenko čujete in gladko govorite? Da čujete toliko potrebnih in veselih reči, ptičkov prelepo petje, zvonov sveti glas, svojih ljubih milo govorjenje, posebno pa božje nauke, ki vam k

zveličanju služijo? Da se zamorete lahko in zastopno z drugimi pomenkovati, oznanovati jim svoje misli in želje, potožiti svojo žalost, pa tudi veselje svojim prijatlom povedati, barati za dober svet, pa tudi se zagovarjati, ako se vas kak hudoben jezik loti. Ali ste ta predragi dar že premislili in Bogá zahvalili za njega? Če vam to dosihdob še ni v misel prišlo, tako se vsaj od tega nauka učite, hvaležni biti za ta dvojni dar marnja in sluha, pa tudi učite se, prav obračati ga. Povejte mi, kako pa vi kaj čujete? Eden mi morda pravi, da tenko, drugi, da tolsto čuje; toda to ni moj namen, od vas zbarati, temuč kaj nar raji čujete, kakšni marni vašim ušesom nar bolj dopadajo; morda klafarski, morda taki, ki bližnjemu poštenje jemljejo; morda se vam prazna hvala nar prijetniša muzika zdi; morda radi poslušate norške pregrešne kvante, svetim naukom pa svoje ušesa zapirate? Oj tedaj bi bolje bilo za vas, da bi gluhi bili; tako bi se morda še zveličali; pa poslušate pregrešne marnje in se neštevilnih grehov deležne storite in pogubite. In kako vi kaj marnjete? Po petju se plica spozna, človek pa po govorjenji. „Glejte majhen ogenj velik les zažge, sv. Jakop pravi; tudi jezik je ogenj, zapopadek hudobije, ki ognusi celo teló in zažge tek našega življenja, vnet od pekla. Vse nature zverí in ptice in lazeče in druge živali se dajo ukrotiti in so bile ukrotene od človeške nature, le jezika nobeden človek ne more ukrotiti; nepokojna hudoba je, poln smertnega strupa. Ž njim hvalimo Boga in Očeta, ž njim kolnemo ljudi, ki so po božji podobnosti ustvarjeni. Iz njih ust pride hvala in kletev. Ni prav, moji bratje, da se tako godí“. Kaj pa vi porečete k tem besedam apostelnovim? Ali ne veljajo tudi vam? Morda radi kolnete, obrekujete, lažete, klafate in pohujšujete nedolžne? Kedar bi imeli govoriti, bodi si da svoje podložne ali otroke posvarite, ali se za bližnega poskusite, ali se pri spovedi obtožite, ali čast božjo zagovarjate, pa le preradi tiho dejete, kakor bi vam zlodej jezik zavezal. Vi nesrečneži, bolje bi bilo za vas, da bi jezika ne imeli ali mutasti rodili se bili; bi se morda še zveličali, tako se pa zavoljo pregrešnega marnja in molčanja pogubite.

Jezus, kedar je jel svoje nauke razkladati, je marsikterokrat glasno klical: „Kdor ima ušesa za poslušanje, naj poslušá“. In kralj David je Boga prosil: „Gospod! postavi stražo pred moje usta in duri na moje ustnice, da se kje ne izgovarjam v svojih grehíh“; tako ravnajte tudi vi s tim dvojním darom sluha in marnja, da se ž njim ne pregrešite, ampak po božji volji čujete in marnjete.

2. Poglejmo zdaj, kako je Jezus nebeški čudodelnik mutastega in gluhega siromaka ozdravil. Sv. evangelje pravi: „da ga je vzel zmed množice na stran“, in to nas dvoje uči; to je namreč čuden izgled Jezusove ponižnosti, po kateri ni hotel vpričo ljudi svoje vsegamogočnosti nad siromakom skazati, naj bi se tudi mi človeške hvale, kar je mogoče, zогibali in svoje dobre dela na skrivnem delali. Siromak nam je pa tudi podoba grešnikova; kakor je njega Jezus na stran odpeljal, da ga ozdravi, tako se mora tudi grešnik, ako se poboljšati želi, človeške tovaršije in posvetnega truša, posebno pa družbe svojih grešnih tovaršev ogibati. Le v tihoti in samoti Bog k sercu govori, zamore grešnik svoj stan preišljevati; dokler je zgubljen sin v sredi svojih lažnjivih prijatlov bil, mu še v misel ni prišlo, se k očetu verniti, le kedar je na paši ločen od vsake tovaršije na samem se znašel, je jel misliti na očetov dom, in je sklenil se verniti. Oj koliko je tudi med nami zgubljenih sinov in hčer, ki so daleč od Boga zašli! Koliko siromakov, gluhih in mutastih na duši, ozdravljenja silno potrebnih! Oj naj bi se tudi z Jezusom na stran podali, namesti z hudobnimi tovarši se rajši z Bogom obhodili, svoj grešni stan preiskovali in se tako na vredno spoved pripravljali! Gotovo Jezus bi jim dušne ušesa odperl, da bi čuli božji glas, ki jih k pokori kliče, bi jim jezik razvezal, da bi se pri spovedi svojih grehov obtožili. Zatoraj kedarkoli se čutite z grehom obtožene, le umaknite se vselaj nepotrebni družbi ljudi, le bolj v samoti hodite in Jezusa se deržite, in kmalo bote čutili Njegovo ozdravljivo moč v sebi, kmalo bote k spoznanju prišli in mir svojega serca iskali in zopet našli.

3. Ko je bil Jezus s siromakom na samem, je vtaknil svoje perste v njegove ušesa, ter je plunil in se s plunom dotaknil njegovega jezika, in je pogledal v nebó in zdihnil in mu reče: Efeta! to je, odpri se. In kar odperle so se mu ušesa in razvezala se je vez njegovega jezika in je prav govoril. Lehko bi ga bil Jezus s samo besedo ali mislijo ozdravil; pa storil je take očitne znamenja nad njim, da nam pokaže, koliko prizadevanja je treba, da se grešnik spreoberne. „Nar prej je svoje perste vtaknil v njegove ušesa“, to nam kaže, da mora gnada božja grešniku na pomoč priti in mu dušne ušesa odpreti, da posluša, kar mu v zveličanje služi. Pa tudi poslušanje samo še ni dosti; veliko jih posluša, pa vendar ne čuje, pravi sv. pismo. To se vidi nad toliko kristjani, ki s telesnimi ušesi scer slišijo božjo besedo, slišijo govoriti od skrivnost sv. vere, od večnih resnic, od lepih naukov Jezusovih; toda njih dušne ušesa so gluhe in zaperte, toraj jim vsi ti nauki ne segajo v serce in od božje besede nobenega prida nimajo, vsaka beseda je pri njih zgubljena, kakor seme, ki se v veter seje. Zatoraj mora Bog človeku serce odpreti, da kar pri ušesih noter gre, tudi v serce pride in se v tajistem vkorenini in scimi. O da bi Jezus prišel in s svojim perstom ušesa slabih kristjanov odperl, da bi poslušali zveličanske nauke, pa si jih tudi k sercu jemali.

„Potem se je Jezus tudi s svojim plunom njegovega jezika dotaknil“. „Slina iz ust našega Odrešenika pomenja modrost Njegovih nauk, pravi sv. Gregor. Bo tedaj naš jezik namočen božje modrosti, bo tudi nagnjen spolnovati, kar se v dušno zveličanje govori“. Oj, ta modrost je kaj redka med nami! Abotni kristjani ne poznajo druge modrosti, kakor posvetno, da bi namreč te kratke dni svojega življenja olepšali, si minijočo časno srečo pripravili, svoje premoženje pomnožili, dobre volje živeli; prava nebeška modrost jim je pa skrita, ne porajtajo, da je vse časno le kratko, da greh, čeravno se prijeten kaže, vendar smertni strup v sebi skriva; zanemarjajo prvo in naj

imenitnišo skerb, skerb za zveličanje svoje duše. Naj bi toraj zopet Jezus prišel in se našega jezika dotaknil, da bi se mi Njegove nebeške modrosti poprijeli in po njej ravnali, da bi pa tudi naš jezik od Jezusa posvečen vsaj enkrat prav govoriti začel, posebno da bi se mi brez kakega zadržka obtožili, kar smo hudega storili; zakaj spoznanje hudih del je začetek dobrih, sv. Avguština uči.

4. Kaj pa to hoče reči, da je Jezus v nebó pogledal, zdihnil in rekel: „Efeta! to je, odpri se?“ To nam na znanje daje, kam se mora grešnik obrniti, če hoče se popboljšati, k nebesom namreč, da bo spoznal, kje je njegov pravi cilj in konec, in kako daleč je od njega zašel, da bo premišljevalje nebeške dobrote greh sovražiti začel, ki ga žuga ob tajiste pripraviti. Kakšno čudno moč tako premišljevanje ima, vam hočem v živem izgledu pokazati. Ob času sv. Avguština je živela v Rimu neka gospá žlahnega rodú po imeni Melanija. Bila je sicer kristjana, ali ker je bila bogata, mlada in lepa, se je zaljubila v svét, v njegovo veselje, v njegove kratkočase in je bila vsa merzla in mlačna za vse, kar božjo čast in zveličanje duše zadeva. Moliti, postiti se, se pokoriti in zatajevati, ji čisto ni dišalo, le do tega, kar oči poželé in mesu streže, je imela veselje, lišpati se in drago oblačiti, je bilo nje naj ljubše opravilo. — Med nje domačimi je bil tudi nek Voluzian mlad in ljubeznjiv, toda molikovavec. Zapustivši Rim, gre za več časa v Milan, kjer je takrat sv. Avguština bival in vse močí napenjal, da bi Voluzijana prepričal gerdobe molikovavstva, in ga za nebeško kraljestvo pridobil. Toda pridigoval je gluhim ušesom. Med tem pa, ko Voluziana v Rimu ni, se z Melanijo čudne reči godijo. Ne vem, ali sama od sebe, ali od koga opominjana ali gnana od božje gnade, se je nekega dne s svojim duhom vzdignila v nebesa in jela premišljevali nebeško veselje, in dalej ko premišljuje, bolj spoznava, kako hitro preide vse, karkoli je na svetu, kako nespameten je, kdor na dnar, čast in druge pozemeljske reči navezuje svoje serce in da je le eno potrebno, skerbeti za nebesa in zveličati svojo dušo. Po tem takem se je tedaj vsa spremenila, nje življenje je vse drugačno postalo. Slovó je dala vsemu nepotrebnemu

lišpu in ker je imela obilno časnega blagá, ga je z obema rokama med uboge in siromake trosila; kakor je prej mehka bila do sebe, tako oestro je posehmal terla svoje teló, in kakor pogostne so bile prej gostarije v njeni hiši, tako pogostni posti so potem nastopili. In ker je verh tega pokorjenja tudi nekoliko borno se oblačila, se je zgodilo, da ni bila več tako lepa kakor prej. Nekaj časa Voluzijan spet pride v Rim, zagleda Melanijo, se čuduje in vès osupnjen zavpije: „Melanija, Melanija! ali prav vidim ali ne? ali si ti, ali kaka druga? kamo je tvoja lepota? kamo tvoja draga obleka? Povej mi, kdo je to storil? kdo te je spremenil? Nebesa so to storile, pravi Melanija, nebesa so me tako spremenile. In je jela govoriti, in je govorila tako ginljivo od lepote nebes in od velikosti nebeškega veselja, da je Voluzjana vsega vnela. Pripovedovala mu je še dalje, kako ji je premišljevanje nebés glavo razsvetlilo in spremenilo vse njeno življenje; kakoršna je postala od tistihmal, in v kakem sladkem miru živi sama s seboj in z Bogom, kako prazne in nečimurne se ji dozdevajo vse te reči, na ktere je poprej toliko porajtala. Voluzjan jo posluša čudno ginjen v svojih persih; dalje ko jo posluša, močnejše se mu sercé ogreva in vnema, dokler ga čeznatorna luč prevzame, se predrami iz molikovavskega spanja in se Jezusu in njegovi sv. veri uda. Takó je tedaj premišljevanje nebés grešnico v svetnico, molikovavca v kristjana prestvarilo. Oj, naj bi se grešniki včasih vzdignili s svojim duhom gor nad svitle zvezde in se zamislili za kako uro v premišljevanje sv. nebés! Gotovo bi ne več grešniki ostali, gnusilo bi se jim nad grešnim veseljem in lahko bi se spreobernili, posebno če bi v molitvah, v ponižnih zdihlejih tudi se k Bogu oberbili, da naj jim s svojo gnado pride na pomoč. — Glejte, Jezus zdihne nad tistim siromakom, nam v nauk, kako On zdihuje nad nesrečnim stanom grešnika, ki se mu v serce smili. Ti pa nič ne zdihuješ nad svojo lastno nesrečo, si ves terd in nemaren; oj to je znamenje, da si res zdihovanja in obžalovanja vreden, potreben, da bi se ti reklo: „Efeta!“ to je, „odpri se!“ Da, efeta, odpri se, odpri svoje serce božji gnadi, odpri ga keršanski pravici. „Glej, stojim pri vratih in terkam“, pravi sv. Duh

v skriv. razod., „ako kdo moj glas posluša in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu in bom večerjal ž njim in on z menoj“.

5. Tako je tedaj Jezus gluhomutca ozdravil, kar odperle so se mu ušesa in razvézala se je vez njegovega jezika in je prav govoril. Kdo popiše njegovo veselje, ko je hipoma zaslišal in spregovoril? kako je siromak tako rekoč na novo oživel! Glej grešnik, takšno bo tudi veselje tvoje, ako se Jezusu ozdraviti daš. Novo, srečno življenje se bo začelo za tebe, nov svét se ti bo odperl, poln božjih čudežev, da boš tudi ti s sv. Pavlom rekel: „Nobeno okó ni vidilo, nobeno uho ni slišalo, nobeno sercé ni občutilo, kar je Jezus tistim pripravil, ki ga ljubijo“. Ko Jezus pa vidi, kako se čudijo ljudje, kako ga povišujejo, jim terdo prepové, ta čudež razglasiti; ljudje pa, bolj ko jim je prepovedal, bolj so oznanovali Njegovo čast, rekoč: „Vse je prav storil itd.“ Kakor malo je Jezus posvetne časti iskal, vendar so bili hvale vredni ljudje, ki so mu spodobno čast in hvalo dajali; zakaj, kakor je angelj Rafael Tobiju rekel: „Lepo je in hvale vredno, božje delo razodevati in oznanovati. Storimo to tudi mi, kedarkoli se kaka priložnost nanese, k božji časti govoriti. Vse, kar Bog stori, je prav storjeno, Njemu bodi čast vekomaj.

S k l e p.

Le kratke so bile besede današnjega sv. evangelja; vendar vam iz celega serca zakličem: „Preljubi moji! globoko v serce si jih vtisnite!“ Srečni ste, da slišite tanko in govorite gladko. Oh obračajte ta dva velika darova po božji volji. In ako ste nesrečo imeli, da ste v greh zabredli, oh prosite Jezusa, da se tudi dotakne vaših ušes, in poslušajte ga, svojega Boga in Odrešenika; in ozirajte se radi proti svetim nebesom, kjer Jezus živi in kraljuje od vekoma do vekoma. Tam gori je tudi nam usmiljeni Jezus lep prostor pripravil. Za svojo presveto rešno kerv ga nam je kupil. Oh hvalimo ga tudi mi in kličimo: Vse, vse je prav storil!“ Amen.

1879.

Pridiga za vnebovzetje Marije device.

(Marija veselje nebes in blagor svetá; gov. J. F—i v Gor.)

„Marija si je najboljši del izvolila, kateri ji ne bo odvzet“; Luk. 10, 42.

V v o d.

Naj lepši vseh praznikov, ktere naša mati katoliška cerkev preblagi devici Mariji na čast obhaja, je današni, ki nas spominja neizmerne časti in prevelikega veselja, ktereга je Marija konec svojega življenja na zemlji z dušo in telesom v nebesih dosegla, kakor plačilo svojih prelepих čednost in kakor povračilo svojih prestanih britkih nadlog na tem svetu.

Z dušo in s telesom se tedaj Marija zdaj v nebesih nahaja, ter uživa neizrečene časti; zakaj ona je v kraljico vseh angeljev in svetnikov povzdignjena. Ona uživa nepopisljive visokosti in mogočnosti, zakaj ona kraljuje čez nebesa in zemljo; uživa sladkost in vse veselje, ki ga zamore stvarjeno bitje v nebesih uživati. O presrečna devica! kje najdem besed tvoje zveličanje popisovati. Pa tudi kako preveliko veselje more biti za zveličane, tako prežlahtno bitje v svoji sredi imeti! In s kakšnim veseljem se ne bodo oni zdaj, ko to pred sebo imajo, spominjali na vse tiste dobrote in milosti, ktere si jim ti, o Marija! sprosila od svojega ljubeznjivega Sina Jezusa Kristusa. Ali nič manj se moremo tudi mi, o kristjani, z veseljem ozirati proti nebesom, in z hvaležnostjo pozdravljati Marijo našo mater in našo kraljico; zakaj po njenih rokah dohaja nam Adamovim otrokom obilno milosti božje. Toraj rečem:

1. Marija je v nebesih in ta njena pričujočnost razveseljuje zveličane — je veselje nebes.

2. Marija je v nebesih in iz tistih dol pa oblagruje nas revne otroke — je blagor sveta.

Glejte zapopadek mojega današnjega govorjenja, ktereга se poprimem v imenu J. in M.

Razlaga.

I. Da Marijna pričujočnost v nebesih zveličane razveseljuje, je resnica, ktera se prav lahko dokazati dá, ako le preudarimo, da Marija stoji pred zveličanimi kot njih velika dobrotnica — kot naj žlahtnejša gospá.

a) Ako življenje svetnikov prebiramo, se prepričamo, da so se tudi oni na tej zemlji vojskovati morali s svojim mesom, z zvijačnim svetom in s peklenkim satanom. Pri takem vojskovanji se jim je pa Marija naj večo pomočnico skazovala: slabotne je podpirala, omagujoče oserčila, grešne k pokori budila, jih čistila in pridobila lepim nebesom. Z Marijno pomočjo so aposteljni sv. vero serčno oznanovali in širili, mučeniki brez strahú pred grozovitnimi mukami in smertjo stanovitni ostali svojemu Odrešeniku, spokorniki se ojstro pokorili, spoznovavci v spoznanji Jezusove vere nepremakljivi ostali, device svoje devištvo kot svoj naj drajsi zaklad ohranili; tako da je res po besedah sv. Bernarda: „Marija vsem vse postala.“ Mariji se imajo torej zveličani veliko zahvaliti; ker jim je bila na svetu prevelika dobrotnica. Kot dobrotnica jo tudi zdaj in še veliko bolj na tenjko spoznajo in jo pred seboj imajo. Razsvetljeni od Boga spoznajo zdaj v Mariji, koliko skušnjav da jih je rešila; koliko gnad da jim je sprosila, kolikrat serčnosti jim navdihovala, kolikrat in koliko se pri svojem Sinu zanje potegovala, da so se v milosti Božji ohranili ali se greha znebili in presrečnih nebes vredni postali. In vse to spoznati, ali ne mora veselja kipeti serce hvaležnih svetnikov do Marije kot do njih naj srečnejše dobrotnice? Ja zdí se mi, da jih vidim in slišim, kako da se versta za versto svetnikov in svetnic suče okoli veličastnega Marijnega prestola, kako da se ji rajda za rajdo priklanja, ter jo kot svojo veliko dobrotnico pozdravlja, da se od enega kraja nebes odmeva do drugega: Češčena si kraljica, naša dobrotnica, ti naše veselje, češčena bodi na vse veke“! — Oh, oh! naše serce omedljuje nad preserčnim veseljem, kterega vi nebeščani nad Marijo, svojo dobrotno kraljico uživáte.

b) Še več. Med vsemi stvarmi, ktere je Bog stvaril, je Marija naj lepša, naj žlahtnejša na duši in na telesu. V

sv. pismu beremo od marsikake ženske, ktera je zavolj svoje lepote slovela. Lepa je bila Rahel, tako da je Jakop deset let njenemu očetu služil, da si jo v ženo pridobi. Lepa je bila Betzabè, da je Davida, moža po Božji volji, oslepila, tako da je pozabivši na Bogá, dva velika gréha doprinesel. Lepa je bila Judit, da je Holofern jo zagledavši ostermel in krotek postal, kot jagne. Lepe in žlahne so bile te in druge žene, pa vendar nikdar niso senca proti Mariji Devici, naj imenitniši stvari v nebesih in na zemlji. Že njena telesna lepota na zemlji je bila tako velika, da se je bil sv. Dionizi, ki je živel ob času Kristusovem, ko je Marijo pervikrat zagledal, skorej zmotil in tudi sam od sebe spozná, da, ako ne bi ga vera drugače učila, bi bil koj pokleknil in jo kot boginjo molil. Kaj bi bil pa Dionizi še počel, kako od nje še govoril, ko bi bil v stanu tudi njeno dušno lepoto s svojim telesnim očesom prešiniti! Zakaj posebno žlahna je Marija na svoji duši. Brez madeža je bila spočeta in rojena, brez madeža se je cel tek svojega življenja ohranila in naslednje tako veliko svetost in popolnost dosegla, kakoršne noben svetnik ni imel, je nima in je tudi imel ne bo. In še bolj popolnoma je ta njena žlahnost sedaj, ko v nebesih kot kraljica nebes in zemlje gospoduje. Od njene lepote in žlahnosti pripoveduje sv. Janez v skrivnem razodenji takole: „In veliko znamenje se je na nebu prikazalo: žena s solncom obdana, in luna je bila pod Njenimi nogami, in na Njeni glavi venec dvanajsterih zvezd.“ Skriv. razod. 12, 1. Pa kaj je ta popisana podoba proti resnični njeni žlahnosti v nebesih? Le gola senca je. Krona, s katero je večni Oče svojo milo hčer, Sin Božji svojo predrago mater in sv. Duh svojo preljubo nevesto ozaljšal in poveličal, je tisučkrat lepša kot krona iz naj drajših diamantov ali iz naj bolj bliščečih zvezd. Kaj solnce dneva proti solncu pravice, s ktere žarki je Marija obsijana. Namesto lune so ji clo angeljski duhovi podložni; veličastniši je njen tron nad tega Kerubimov in Serafimov „brez primere je ona veličastniša, kot vse druge nebeške trume“. Efrem. Ja Marija je tako lepa, da se, skoraj bi rekel, sam večni Bog nad njo čudi, po besedah sv. pisma rekoč: „Kako lepa si prijateljica, kako lepa si in madeža ni v tebi.“ In angeljski kori njo občudovaje se med sebo

zavzeti poprašujejo: „Kdo je ta, ktera kakor jutranja zarja ustaja, lepa kot luna, izvoljena kot solnce, in strašna, kakor za boj v réd postavljena množica vojšakov?“ — Pa kdo je v stanu popisati in dopovedovati, kako lepa in žlahna da si ti, o Marija v nebesih! — In tako prelepo, prežlahno gospó in kraljico pred sebo imeti in gledati ali se ne bo zveličanih veselje množilo? Nikar ne dvomim. „Kakor luna in planeti, pravi sv. Bernardin, od bliščobe solnca se razveseljujejo, tako dobivajo zveličani od gledanja Marije in od bliščobe njenega veličastva pomnoženje zveličanja in veselja.“ Po vsej pravici ponovim toraj moje besede: Marija je v nebesih in ta njena pričujočnost zveličane razveseljuje. In podvizam se, naj vas prepričam še drugega mojega nastavka, rekoč: Marija je v nebesih in iz tistih dol pa nas revne otroke oblagruje: Marija je blagor sveta.

II. Vsakdanja skušnja nas uči, da se ljudje posebno iz nizkega stanú, kader dosežejo kako imenitnost ali žlahtnost, radi prevzamejo, tako da celo svoje nekdanje tovarše in bolj revne znance prezirajo, zanje nič več ne marajo, do njih se kot ptuji obnašajo. Marija je bila tudi uboga devica, brez nar manje časti, svetu nikdar ne znana; ali glejte! Bog jo povelíča v mater svojega edinorojenega Sina, povzdignil jo je dans v kraljico nebes in zemlje. O prevelika čast, o naj večja imenitnost, ki jo stvar doseči zamore! Ali se je pa Marija, ki je dosegla to prečudno žlahtnost, tudi kot druge ljudje prevzela, tako da za nas nič več ne mara? Ali njeno materno serce za nas nič več ne bije? Ali je nehala nas svoje otroke oblagrovati? O nikar ne! Sv. Bonaventura pravi: „Že dokler je v tej pozemeljski revščini živela, je bila neizrečeno usmiljena do vseh nadložnih, koliko več še le, ko srečna v nebesih kraljuje. Kolikor bolj mnogotere človeške nadloge spozná, toliko bolj razodeva svojo neizrečeno milost z dobrotami brez števila.“ Po tem takem se zdaj Marija, ravno ker je v kraljico nebes in zemlje povzdignjena, s toliko večo skerbjo za naš blagor poteguje posebno pa tistih, ki s pravim zaupanjem k njej pribežijo. Sledeča prigodba naj vas te resnice prepriča. 12. maja leta 1852 je na Švabskem neko vas v dolini velika nesreča

zadela. Narasla je namreč silna povodinj, tako da je vaščanom polje razrila, hiše poškodovala ali jih v groblje razrušila, veliko živine pomorila in odnesla, ja celo več ljudi starih in mladih požerla. Mislite si preveliko žalost ostalih prebivavcov te nesrečne vasi. Posebno pa je v živo občutila to hudo nezgodo neka uboga dninarjeva vdova. Zakaj voda ji ni le pridnega moža, podporo njene hiše, očeta njenega sinka vzela, pokončala ji je tudi njeno polje, njen vertič in tudi kravo z hlevom vred ji je odnesla. Od dobrotnih ljudi, ki so veliko lepega dnarja skupej spravili in med te nesrečne vaščane razdelili, je tudi uboga vdova svoj dar dobila. Kupila si je zopet kravo, tudi od vode zlo poškodovano hišico je po moči popravila. Ali pri vsem tem so prišli zdaj terdi časi zanjo. Nastopila je za nerodovitnim poletjem huda zima, kar je uboga žena zaslužila, ni bilo zadosti, njo in njenega otroka preživljati; spet mora kravo prodati, poverh še dolgov storiti, da sebe in sina za silo preživlja. Le eno kozo ima ali slabo nadomestuje kravo. Po letu bi imela svoje dolge plačati, pa bližej ko poletje prihaja, težej ji je pri sercu bilo; zakaj pri nar boljši volji in z nar večo pridnostjo ni bila v stanu dnarjev do odločenega dneva skupaj spraviti. Strahoma gre k upniku, ga jokaje prosi za odlog in poterpljenje, pa vse zastonj; mož je bil terdoserčen, ne da se preprositi, in žuga hišo prodati, če odločeni dan ne poplača. Vsa žalostna se verne vdova zapuščena domú k svojemu sinku in mu reče: „Moli, ljubo dete! moli, da nam dobri Bog pomaga, drugači bova skoraj ob hišo, dedšino tvojega očeta, v kateri si bil rojen.“ Fantek začudjen svojo mater pogleduje in vpraša od kod to pride? Ko mu mati vse dopové, ji fantič odgovori: „Veste kaj mati! jutre bo nedelja, pojdeva gor na hrib Grabovnik in bova v cerkvi mater Božjo prav lepo in serčno prosila, da nama pomaga.“ „Res, pač prav, moje dete,“ mu na to mati reče, res gor na Božjo pot k materi Božji pojdeva in jo bova na pomoč klicala, gotovo nam bode pomagala.“ Tako se zgodí. Drugi dan gresta v nar veči vročini k Mariji devici na goro imenovano Grabovnik. Stopivša v cerkev pred podobo Božje porodnice čez eno uro tako goreče in pobožno

molita, da je mati vsa vtolažena po poti vračevaje se na dom svojemu sinu rekla; „Zdaj mi je spet lahko pri sercu, ravno kakor da bi bila mati Božja pomagati obljubila.“ — Med tem je zmiraj bližej prihajal dan plačila, in od nikodar se noče pomoč prikazati; neusmiljeni upnik je ostal pri besedi; ako vdova na odločen dan plačati ne more, ji da hišo prodati. Že je prišel dan, v katerem bi imeli sodni gospodje skupej priti hišo na dražbo postaviti. Uboga žena se milo joče, vendar ne godernja, marveč svoje zaupanje v Boga in Marijo devico stavi. Ko grajšinski gospodje pridejo, gré fantič jokaje v hlev, da bi kozo, ki sta jo še imela, odpeljal. V hlev stopivši vidi, da koza neprenehama z ного berca in koplje. Že je bila koj globoko jamico v tla izkopala. Fantič začuden gleda in tudi mater gledat kliče. Toda mati, ki je z gospodi dosti opraviti imela in od žalosti vsa prevzeta bila, se za fantovo klicanje še zmeni ne. Fantič pa gleda in gleda in se kozi ne more zadosti začuditi, kaj da zmeram v zemljo koplje. Naenkrat vidi, da se nekaj sveti, — bila je okrogla rumena stvarica, ravno ondi, kjer je koza kopala; fantič jo pobere, koza pa še eno in zopet izberca. Ves vesel leti fantič k materi, kterej te lepe stvarice pokaže. Mati, ki je te stvarice dobro poznala, se ne more prečuditi, tudi grajšinski gospodje se ne malo čudijo in gredo vsi v hlev gledat, kjer je vdova na mestu, na katerem je koza še zmirej kopala, iskati začela in cel lonec poln takih zlatov našla. Bili so namreč švedski zlati, ki so bili naj berž v 30 letni vojski tukaj pokopani. Grozna sila uboge vdove je bila pri kraju. Žena poklekne vpricho vseh gospodov in v solzah veselja zakliče: „Si mi vendar še pomagala, o Božja porodnica, ko že nisem več na Tvojo pomoč zaupala!“ S tem zakladom, ki je bil kot lastnina spoznan, je lahko svoje dolge poplačala, si zopet kravo kupila in znabiti še dans prosta skerbi s svojim sinkom živi in hvali Boga in Marijo Devico, po kateri ji je ta čudna pomoč došla. Preljubi bratje in sestre v Kristusu! kdo iz med nas že samo po tem zgledu hvaležno ne spozna, da res imamo kraljico in mater v nebesih, od kodar dol nas revne in težavne Adamove otroke oblagruje;

ona je res blagor sveta. Zatoraj z veseljem jo pozdravljajmo dans s sv. Alfonsom Liguorjem rekoč:

„Perle drage, ljube blage, tvoje so roké,
Polne gnade, ktere rade in obilno nam delé!“

S k l e p.

Marija tedaj razveseljuje zveličane v nebesih, Marija oblagruje nas zemljane v tej dolini solz; tega smo se dans po mogočosti prepričali. Zdaj pa se k vam obrnem, o kristjani! in vas vprašam: „Ali ste tudi vi kakor Marija veselje nebes in blagor svetá? To je: ali tudi vi po Marijnem zgledu Bogu zvesto služite, ali svoje serce z lepimi čednostmi zaljšate, in pri sv. kerstu zadobljeno zlahtnost skerbno hranite? Ali ste po tem takem veselje nebes? veselje angeljev in svetnikov? Še več. Ali ste tudi vi kakor Marija svojemu bližnjemu dobrotljivi in usmiljeni, ali mu revnemu radi na pomoč prihitite, ali ga žalostnega radi tolažite, ali razžaljniku radi odpuščate? — Ste po tem takem blagor svetá? podpora, sreča, veselje svojega bližnjega, svojih sosedov? Preljubi prijatelji! Če se na to svoje vprašanje ozrem po svetu kersanskem, če prevdarjam življenje katoljskih otrok, moram v odgovoru žalostno izdihniti: Oh koliko je kristjanov, ki so prava žalost nebes, ki so britka nadlega svetá! Zakaj veliko jih je, ki vkoreninjeni v svoje hudobije ne mislijo ne na Boga, ne na večnost, ne na pokoro, ne na poboljšanje, ampak terdovratni si drugega ne prizadevajo, kot nasitovati svoje želje in nagnjenje mesa. Taki so res prava žalost nebes, angelov in svetnikov. — In zopet, koliko ni sinov in hčer, ki se razberzdano obnašajo ali nevsmiljeno ravnajo do svojih potrebnih ali ostarelih staršev in jim grenke solze stiskajo! Koliko ni staršev, ki nespametno zapravljajo in svoji družini lakot in revščino naklanjajo! Koliko ni podložnih, ki se puntajo, neporedno obnašajo in naprejpostavljenim mnogo skerbí in sivih las delajo! Koliko ni naprejpostavljenih, ki svoje podložne krivično tarejo! Koliko ni oderuhov, ki pritisnjene, vdove in sirote na beraško palico spravljajo! Koliko ni jezičnežev, ki za vsako malo razžaljenje svojega soseda v veliko škodo tlačijo! In koliko ni nevošljivih zdražnežev, ki vedno

svoje bližnje kot seršeni pikajo, zdražbe in sovraštvo prožijo in podtikajo! Oh gorje svetu zavolj takih in enakih ljudi! Naj bo dežela še tako bogata; naj bo kraljestvo še tako mogočno; je pa takih zdražnikov in zatiravcov in nepokojnežev obilno med njimi, vsa njih prijetnost zgine, ker po teh postane jama razbojnikov, nezadovoljnežev, postane prava dolina solz. Oh, da bi vam jaz dans nebesa odkriti zamogel! Pokazal bi vam v tistih preveliko veselje, ktereга zveličani uživajo nad Marijo, predobrotljivo in prežlahtno devico; pokazal bi vam pa tudi na drugi strani veliko žalost, ki jo cele nebesa imajo nad vami, o grešniki! ker vi terdovratni v svoji slepoti vedno Boga žalite in tedaj po široki poti v pogubljenje se polzate. Grešniki! usmilite se nebes, usmilite se zemlje! Nehajte enkrat Boga in njegove izvoljene žaliti; nehajte svojega bližnjega preganjati in nadlegovati; nehajte, vas prosim pri zveličanji vaše duše in pri blagoru vseh živih, nehajte rečem ta prežlahtno stvarjeni svet v dolino solz in prekletstva spreminjati; in vse to nehajte še dans v čast trojedinega Boga, v veselje Marije device in vseh izvoljenih v nebesih, pa tudi v veselje in blagor svojega bližnjega na zemlji in glejte, še dans bo od velikega veselja nad vašim spreobnjenjem zaukala in odmevala vsa nebeška širjava; kakor nas Jezus sam zagotavlja rekoč: „Tako vam povem, bode med angelji Božjimi veselje nad enim grešnikom, kateri se spokorí. (Luk. 15).

Ti pa, o Marija! ki nebó in zemljo razveseljuješ, sprosi jim terdovratnim grešnikom od svojega ljubega Sina Jezusa Kristusa gnado razsvetljenja, da bodo svojo hudobijo spoznali; sprosi jim gnado spreobnjenja in pokorjenja, da bodo svojim grehom za vselej slovo dali in se stanovitno čistili vseh madežev. Sprosi pa tudi nam vsem, o kraljica nebes in zemlje! sprosi nam gnado goreče ljubezni do Boga in bližnjega, da bomo po tém takem vsi skupaj kakor si ti, o Marija, namreč: „Veselje nebes in blagor svetá.“ Amen.

Jovan Sarkandar,

Slován, duhoven in mučenik,

posvečen v Rimu 6. maja 1860.

Jovan Sarkandar je bil rojen 20. dec. 1576 v Skočavu, dve milji od Tešina na Sleskem. Njegov oče Gregor Matija Sarkandar in njegova mati Jela, rojena Burecki, sta bila goreča katoličana. Ravno skerbni oče umerje in mladi Jovan pride v Pribor (Freiberg), da bi ondi prvi poduk v mestni šoli prejel, kakor je mati želela. Latinske šole je obiskoval pri O. Jezuitih v Olomucu, modroslovje v Pragu, kjer je tudi čast doktora modroslovja prejel. Bogoslovje je doveršil v Gradcu na Štajerskem, kjer je bil mašnik posvečen.

Nastopil je službo kakor duhovni pomočnik pri svojem bratu Miklavžu, dekanu v Tropavi, potem v Charvat-u, bil je župnik v Moravskem Novemestu, Zdudnek-u in Loskovic-i. Slovel je povsod izverstni pridigar in je živo zatiral krivoverstvo. 40. leta svoje starosti je bil izvoljen 6. maja 1616 dekan v Holešavu. Ondi so prebivali večidel krivoverci (Pikarditi, moravski brati).*] Ladislav Popel Lobkovic, Moravski deržavni namestnik, je bil gospod Holešavski.

Ko je Sarkandar prvokrat pridigal, je bilo le 10 oseb pričujočih. Pa mična, krepka beseda in sveta gorečnost ste mu v kratkem trume poslušavcov nabrale. Mladež v ondotni mestni šoli so le Pikarditi podučevali. Da oživí katoljško vero in njo razširja, si je novi dekan prizadeval poduk mladeži krivovercom odvzeti. Njegov trud je razserdil krivoverce in toliko bolj, ker se je pričel za pravico dohodkov svoje župnije potegovati, tirjal je od Bitovskih selišč desetino, podpiral ga je v ti reči deržavni namestnik Lobkovic.

Venceslav Bitovski, krivoverski zemljiški gospod Bistriški pod Hochsteinbergom, postane toraj Sarkandrov serditi sovražnik. Podpiruje na tihem in očitno krivoverce v okrajini Ho-

*) Podpiral je krivoverstvo vojvoda Miroslav II. na Sleskem, ker je poklical leta 1523 lutranskega pridigarja Balant-a Krautwald-a in svojega svetovavca korarja v Lignici, Kašparja Svenkfelda; ta dva sta velike zdražbe in prepire med lutrani učinila. Zastonj sta se potegovala papež Adrian VI. ep. die 23. julij 1523 in polski kralj Sigmund za katoljško cerkev.

lešavski zoper dekana, da ni bil varen ne pod svojim poslopjem, ne pri službi božji, ne na potu k bolnikom.

Češki krivoverci se zedinijo z Moravskimi in Sleškimi zborniki, ter skujejo 31. julija 1619 svoje naklepe. Zvesti prijatelji Sarkandru svetujejo, naj na nekaj časa pobegne. Podá se toraj s Lobkovicovim konjarnikom, ki je v Krakovi za svojega gospoda nekaj opraviti imel, na Poljsko, da bi opravil božjo pot pri čudežni podobi matere božje v Čenstohavu.

V nekoliko tednih se verne nazaj v Holešavo nadušen tudi življenje zgubiti ter z besedo in zgledom sovražnikom katoliške cerkve se ustavljati. Ravno tečas pošlje Poljski kralj Sigmund III. caru Ferdinandu II. vojsake. Podajo se po Moravski dolini Becva, ropajo nekatoličanske selišča, morijo in požigajo, že jo vdarijo memo Mezerič-a in Bistrice proti Holešavu. Dekan Sarkandar vidši nevaršino za mesto zavoljo toliko ondi prebivajočih krivovercov, hití v slovesni procesiji s presvetim rešnjim telesom Polcom in Kozakom naproti. Mirne padejo trume na kolena, ker jih Sarkandar z blagoslovom sprejme in pokaže, da je mesto pravoverno. Rešil je mesto razdjanja in celo okrajnico strašnega ropanja. Pa dobrota se rada s hudim vračuje. Krivoverci sumijo, Sarkandar je z Lobkovicovim konjarnikom poljsko armado za cara naprosil. Odtegniti se, se podá v grofovski Salmov grad. Tudi tam ga krivoverci zasledijo, z železnimi verigami uklenjenega in z vervmi zvezanega ga peljejo v ječo v Olomuc.

Že prihodnji dan 13. februarja 1620 ga peljejo k sodnji, kjer ga krivoverski sodniki z novim krivoverskim deželskim poglavarjem Ladislavom Žerodinom in Lautenburgom silijo spoznati: „Kako in po katerem svētu so Poljci in Kozaki na Moravsko priderli?“

Ker Sarkandar o ti reči nič ne vé, njim tudi povedati ne more; razserdeni sklenejo sodbo, zasramovaje ga, mu protijo, da ga hočejo pri drugi sodbi mučiti, dokler ne razodene. Hudobija nima pokoja, še tisti dan ob 6. uri zvečer se zberejo spet k sodbi. Snidejo se vsi krivoverski sodniki upijanjeni. Predsednik je bil Venceslav Bitovski, Sarkandrov serditi sovražnik. Vprašajo ga zavoljo sovražnih kardel in kakšne naklepe da imata s konjarnikom Lobkovicovim? Kakor

mašnik govorim, da od vsega tega nič ne vem, in da sem nedolžen. Ustane, odloži duhovsko oblačilo, si pustí roké in nogé zvezati, ter se obesiti na mučeniški steber, ter voljen ne izgovorí ne ene besede o težavah, ko ga neusmiljeno razpenjajo in mu udé nategujejo. Med tem ga še sodnik hinavsko enkrat vpraša, kake naklepe ima zoper domovino? Le samo imena Jezus! Marija! slišijo ga izgovarjati. Že je visel eno uro, rabelj si ga ne upa več nategovati, rekoč, da bo umerl. Bítovski ukaže s stebra ga vzeti, ter mu še hujše za prihodnjo sodbo protí. 17. februarja o 6. uri na večer je bila tretja sodba. Spet ga vprašajo, kakor poprej. Sarkandar odgovori: „Nič se dolžnega ne vem, in vam ne morem nič razodeti“. Sedajne sodbe predsednik Otebor Černovski divjá na to, kakor ljuta zver, ukaže rabeljnu, da Sarkandru oblačila s trupla potegne. Še enkrat tirja, povej kaj imaš s konjarnikom Lobkovicovim? Sarkandar reče: „Zavolj tihih naklepov zoper domovino se ž njim ne morem pogovarjati, ker le italjanski in nemški govori, jaz pa obojega ne razumim“. Predsednik zapové, njega na stebru raztegovati in z baklami žgati. Tako terpí Sarkandar voljen in stanoviten dve uri. Zavoljo dima in smrada ožganega mesá na persih se sodniki proč podajo, ter zapovejo rabeljnu, naj mu ne da ne vode ne kaj drugega; gorjé mu, smerti zapade. Rabeljni usmiljeni mu pustijo nekoliko zdravega zraka dihati in ga potem zaprejo v ječo.

Prihodnji dan 18. februarja se zberejo kervoželjni sodniki o tisti uri. Uprašajo ga še: „Kake zarote je z deželskim poglavarjem Lobkovicovim izkoval? „Kakih naklepov se mu je spovedal“? Sarkandar odgovorí: „Rajše me v kose raztergajte, in mi vzemite tolikokrat v novič življenje, kolikor kaplic kervi še v truplu imam, raji vse preterpim, kakor da bi od sv. spovedi kaj razodel. Kar druge vaše uprašanja zadene, sem nedolžen, Bog in nebó sta mi pričá!“

Sedaj ponovijo naj hujše muke. Še je kapala kri od ožganih ran pretečenega dneva, ker z oblačilom vred so mu tudi kožo derli. Spet ga razpnejo in žgejo ga s svečami, potem z devetimi voščenimi baklami. Pomočijo tudi

peresa v vročo smolo, loj, žveplo in olje, in polagajo goreče koščike na razmesarjeno telo mučenika, da bi ga primorali povedati, kaj je Lobkovic v spovedi povedal.

Ali v grozovitnih težavah zdihuje le k Bogu z besedami: Jezus! Marija! Amen. Bog ne šteje sodnikom v greh, kar meni storijo. Rabelj še hujski ogenj podkuri, napravi žvepljene obliže, ter jih meče goreče na vrat, rame in čutljive dela trupla, pomoči peresa v razbeljeno smolo, ter pokropí celo teló. Bilo je celo telo goreče, vidijo se v njem, kakor v svetilnici kostí drobovine. Hipoma pade mučenik s stebra na zemljo, ter mislijo, da je mertev. Studenec zažubori iz kamna, kamor je glava padla. V dveh urah se zdrami Sarkandar in je še živel tri tedne.

Celo teló je bilo polno vréd in hrast, gnila je tudi drobovina. Bil je previden s sv. zakramenti ter je med molitvami umerl 17. marca med 10. in 11. uro po noči.

Krivoverski deželski poglavar ga je ukazal 24. marca o 6. uri rano liho pokopati. V kapelci sv. Lorenca, ki se derži cerkve vnebovzetja matere božje, je bilo njegovo teló položeno. Ko je bila pa ta cerkev čisto opuščena in se ni več ondi služba božja opravljala, so njegovo teló po 165 letih prenesli v kapelico, vsem mučenikom posvečeno, ktero so pozidali na mestu, kjer je Sarkandar mučen bil.

Nate življenje in muke. Nakopala jih je serd krivovercov brunnemu mašniku. Umerl je serčen za sv. vero, in očitno pričal od Kristusa. Trudili so se Olomuški škofi in nadškofi 150 let za njegovo posvečenje, doveršili z velikimi stroški so to nadškof Friderik žlahni deželni grof Fürstenberg.

2. junija 1859 so sv. Oče Piji IX. posvečenje sklenili.

Fr. Janežič.

VALENTIN,

**po božji milosti in usmiljenju knezoškof Kerški,
bogoslavlja doktor & &.,**

pozdravlja v Gospodu vse verne škofije svoje.

Povabil sem bil vas, naj bi svetemu Očetu papežu Piju IX. na znanje dali, kako globoko vam k sercu segajo njih stiske in težave. Napravil sem bil pismo do svetega Očeta in vas poklical, naj bi ga podpisovali. Veliko tavžent izmed vas je uslišalo moj glas, in je pismo podpisalo. Rekli smo v tistem pismu, da bi tudi mi s toliko milijoni katoličanov vred Njemu radi prinesli mirú in tolažbe v tem britkem času, ko sovražniki pravice in vere Njegovemu očetovskemu sercu toliko grenke žalosti napravljajo. Kako serčno smo svoj namen dosegli, kakšno veselje svetemu Očetu naredili, lahko spoznate iz sledečega pisma, kterega so mi poslali; že 16. aprila so ga bili podpisali, pa žalibog še le danes mi je v roke prišlo.

Prestavil sem ga zvesto in se glasi takole:

Papež Piji IX.

Častivredni brat, srečo in apostoljski blagoslov!

Komaj zamoremo z besedami povedati, kako prijetno in ljubo Nam je bilo pismo, ki si ga Ti, častivredni brat! podpisal in s Tebo skoraj neštevilno veliko katoličanov iz vseh stanov Tvoje škofije. Zares! vsred svojih tako velikih stisk in britkost smo iz njega se navzeli ne malo sladkosti in tolažbe. Zakaj iz tega pisma se sveti skoz in skoz vera, udanost in ljubezen, katero Ti pa tudi Tebi izročeni katoličani v svojem sercu nosijo do Nas in do apostoljske stolice sv. Petra; in povsod se kaže bolečina, žalost in nevolja, katero Ti in Tvoji občutijo zavolj tega, da se krivične in roparske roke stegajo po Naši in apostoljske stolice posvetni oblasti in po dedščini sv. Petra; te svoje roké stegajo ljudje, ki kervavo vojsko peljejo proti katoljski cerkvi in tej apostoljski stolici in se brez vse skerbi prederznejo, vse božje in človeške pravice z nogami tepetati. Zares nič ni nam moglo prijetniše in slajše biti, kakor Tvoje in Tvojih vernih zlahtne misli, ki so popolnoma vredne, da se spoznajo in pohvalijo. Zatoraj Tebi, častivredni brat! resno zaterdim, naj tem ljubim sinom, vernim škofije Svoje, v Našem imenu naj počastnejše in najprijazniše na znanje daš in jim zagotoviš, da Nam je bilo imenovano pismo prav prav ljubo, da nas je zlo razveselilo in da je našo očetovsko ljubezen močno vnelo in povišalo. Ne opusti jim tudi povedati, da jim podelimo iz celega serca svoj apostoljski blagoslov. Pa, častivredni brat!

ne jenjaj z vsemi svojimi duhovniki in z vsem vernim ljudstvom Boga, ki je bogat v svojem usmiljenju, prositi in klicati, naj vetrovom in morju zapové, in svojo sveto cerkev od toliko in tako velikih stisk in nadlog reši, in jej po celem svetu vsakdan novih in slovečih zmag deli in jo tako razširja in poveličuje; — Nas pa naj podpira in tolaži v vseh težavah, vse sovražnike svete cerkve in apostoljske stolice naj s svojo mogočno roko na pravi pot resnice, pravice in sreče zaverne. Tudi dobro poznaš brezbožno in grozno hudo vojsko, koja v naših strašno revnih časih našo božjo vero pritiska. Zategadelj smo si svesti, da si boš Ti, ki si tako serčno pobožen in ves vnet za dušno skerb, v zaupanji na božjo pomoč, bolj in bolj prizadeval, sveto reč katoljske vere zagovarjati, varovati in braniti, večne zveličanje svojih vernih oskerbljevati, hudobne zvijače sovražnih ljudi odkrivati, krive vere podirati in njih pšice spodbijati. Slednjič bodi si prepričan, da smo Ti dobri in posebno udani. Kakor naj boljše znamenje Naše ljubezni in udanosti sprejemi apostoljski blagoslov, kterega Tebi in vsem Tvoji skerbi izročnim vernim duhovnega in svetovnega stanu, kakor nam pride iz globočine Našega serca, tudi s posebno ljubeznivostjo podelimo.

Dano v Rimu 16. aprila 1860, v 14. letu Našega papeževanja.

Preljubeznjivi! Veste sedaj lastne besede svetega Očeta, in zares ne vem, kako bi to, kar Mi je naročil: „Da vam naj počastnejše in naj prijaznejše Njegovo veselje na znanje dam“, bolje spolnovati mogel, kakor s tim, da sem vam celo pismo nas vseh Očeta podal, pismo, tako počastno in serčno, kakoršnega je še javelne kdaj poslal kak naslednik sv. Petra katoljskim prebivavcom Koroške dežele. Že naše besede same so nas vseh Očetu toliko veselja napravile! Ali mar ne bo za Njega spet novo in še večje veselje, ko sliši, da smo volje, mu s svojimi milimi darimi pod ramo seči, kakor je navada dobrih otrok, ki svojemu bornemu očetu svoje prihranjene krajcarje prinesó in so serčno veseli, da mu pomagati morejo. Res dnar, ki ga mu pošljemo, za Njega nima nobene vrednosti; zakaj sveti Oče so že večkrat jasno pokazali, da Jim je ljubše dajati, kakor prejemati. Pa djanska ljubezen, ki se v dobrovoljnih darovih kaže, Ga veseli, bodi si dar še tako malenkast. In blagoslov, ki ga namestnik Jezusa Kristusa nad nas prosi, bo naše plačilo, in zavest, da smo Mu serce ohladili, bo naše veselje. Zategavoljo, preljubi! vzemite si k sercu besede, ki sem jih vam govoril; in z novo gorečnostjo in večo pobožnostjo Boga vse milosti prosimo, naj burje, ki so prihrule nad njegovo cerkev, ukroti in pomoči pošlje Tistemu, kteremu je izročil v skerb ladjico sv. Petra. Kolikor terdnejše je naše upanje, kolikor serčnejša je naša molitev, toliko manj pridemo v sramoto.

Dano v Celovcu 2. junija 1860.

Pazka. Ta pastirski list naj se po vseh cerkvah po pridigi vernim predbere, prvo nedeljo ali praznik po tem, ko duhovnikom v roke pride.

Novičar.

* Iz Celovca. Politika gre svojo pot: Napoleon daje takt, Rusija in Anglija godete, Italija pa pleše — Cavour kolo vodi, ostali svet se merda in gnjeva pa — molči. Spuntana Sicilija je že v pesti Garibaldita, zdaj bojo planili nad Neapoljsko, potem nad Rimsko in slednjič pa nad Beneško; se vé da bojo prej še preskerbeli, da jim grozdje dozori. To je sedajna politika in pravica, kdor je močnejši, tistega je cel svet. Slovenci! lepo vas prosimo, ostanite kristjani in ne učite se od te visoke gospôde: gerdo in nesramno ravnati zoper sedmo zapoved božjo! Naša mila Avstrija pa ne gleda v ptuje dežele, se ne meša za sedaj v ptuje pravde in homatije, — domá sama svojo hišo brani in popravlja. Bog daj srečo, da jej gre to imenitno delo srečno izpod rok! Pomnoženo deržavno svetovavstvo je sedaj naše upanje, in mislimo, da nas upanje naše goljufalo ne bo. Besede, ki so jih govorili naš presvitli cesar, govóri in obnašanje deržavnih svetovavcov — vse nam kaže in priča, da je dobra volja od vseh strani. Le to je škoda, da nekteri Dunajski časopisi — žalibog da so katoljški! — našo vlado in deržavno svetovavstvo motijo, avstrijanske narode pa dražijo in strašijo, in to ravno sedaj, ko je ljubezni in edinosti, zaupanja in pokoja toliko toliko treba. Naj nemški časopisi ne zabijo, da po Avstrijanskem niso le Nemci in katoličani, temuč da je veliko narodov nenemških in nekatoljških. Ali je toraj prav in modro, da „Oesterreichischer Volksfreund“ št. 126 piše: „Oesterreich ist ein deutsches Land, ist und muss ein katholischer Staat bleiben“. To se pravi veči del Avstrije dražiti in strašiti — gotovo ne v srečo in slavo Avstrije, pa tudi ne katoljške cerkve: Avstrija je in bo avstrijanska carevina, v kateri prebivajo razni narodi raznih jezikov in raznih vér, katerim grejo po cesarskih obljubah in postavah enake pravice.

* Iz Celovca. K. D. Kedar se kdo od naše stolne cerkve próti izhodu oberne, zagleda sedaj tam prav veličastno poslopje — naj lepšo hišo celega mesta: nova šolska hiša je to. Česar smo tako živo potrebovali, po čem smo toliko, celih 40 let že zdihovali, se je sedaj srečno dognalo. Novo prav lepo šolsko poslopje imamo, kjer se učenci glavne normalne šole in više realke učijo. Blagoslovili so novo šolo milostlj. knezoškof Valentin 5. maja*); pripravila se je za to slovesnost prostorna sobana, okinčana z zelenimi vejicami in s podobami mnogoterih znanost, ki se bojo v tej hiši učile; postavljena je bila na lepem oltarju podoba prečiste device Marije, „sedeža modrosti božje“ — zraven oltarja pa podoba svitlega cesarja. —

*) Jaz bi bil že rad v zadnjem 5. listu slov. Prijatla to omenil, pa izverstni govor milostl. knezoškofa sem prepozno v roke dobil.

Podali so se učenci in učenci naj prej v stolno cerkev, kjer so vis. čast. korar in viši šolski ogleda nemških in realnih šol g. dr. Milar sv. mašo peli. Iz cerkve so šli v lepem redu s svojimi banderi v novo poslopje, kjer smo sprejeli mil. knezoškofa; znašli so se tam tudi svitli nadvojvoda Henrik in Njih ekselencija naš deželni poglavar baron Šlojsnik. Naj prej so knezoškof vodo blagoslovili po cerkvenem obredu in ž njo vse ispe in v njih zbrane šolarje poškopili in pokadili. Nazaj pridši v omenjeno ispo nagovorijo učenike in učence s prelepo ginljivo besedo. Povedali so nam, kaj se zamore pod varstvom svitlega cesarja storiti, kedar se kaj terdno sklene, — potrebno radodarno daruje in človeška umetnost sklenjeno serčno izpelje, — to nam spričuje ta na novo tako lepo izpeljana hiša. — Prosili so Boga, da bi hišo varoval, — pa tudi, učenikom in učencom so povedali, kaj naj storijo, da božji žegen in nebeški varhi te hiše ne zapustijo, kako naj tudi oni to hiso posvečujejo. — Opomenili so učenike na sveti križ, ki se je pri obhodu po celi hiši popred nosil, zraven pa dve luči, svete vere in znanosti. Veliko težav jim prizadeva, otroke učiti in izrejatai, so rekli, pa vse to se bo jim polajšalo, ako se bojo zvesto držali križa naj večega in modrejšega učenika Jezusa Kristusa. Naj bolj naj skerbijo, da po sv. veri živijo, pa tudi kedar imajo podučevati, naj ne pozabijo božjega učenika. Učencom, kateri so bili iz vsake šole posebno izvoljeni in tam zbrani, so pa djali, kaj da sol in voda opomenuje, s kterimi so hišo poškopili. Opomnili so jih, naj se učijo prave modrosti, pa tudi čisto in pobožno naj živijo, kakor tudi le čista rosna kapljica na cvetlicah nas razveseljuje, nikar pa z blatom pomešana voda; lepo keršansko obnašati se jih pa tudi uči dišeče kadilo, s kterim so šolske jispe pokadili. — Zahvalili so se potem vsem, ki so pripomagali, da se je to verlo poslopje izzidalo, — ukazali so pa tudi učencom, da bi prav pridni bili in hvaležni. Na zadnje so nas opomenili vkupej Boga hvaliti; zakaj ako *Gospod hiše ne zida, delajo zidarji zastonj, in ako, Gospod mesta ne varuje, čuvajo čuvaji zastonj.* Zapeli so na to: *Te Deum laudamus*, učenci realne šole pa nemško: *Mi te Boga hvalimo.*

Tako se je sklenila lepa slovesnost. Prelepa škofova pridiga, o kateri je govorilo celo mesto, in zdaj govori cela dežela, je tudi natisnjena na svitlo prišla, in vsak učenec je dobil en iztis v vedni spomin te imenitne slovesnosti.

* S sv. Višarij. Č. g. Kulnik, Žabniški dehant, so sv. leto na sv. Višarjih 16. maja na večernico pred vnebohodom Gospodovim slovesno začeli. 22. maja je prišla prva procesija in od tega dne do konca maja je vsakdan sila romarjev bila, komaj so eni odšli, so spet drugi priromali, ena procesija je drugi sledila — ljudstva je le mergolelo. 9 duhovnikov je bilo tukaj, ki so nevtrudno vsak dan spovedovali. Do konca tega mesca je bilo tukaj 102 sv. maš branih, med njimi je bilo 34 velikih in 12 z žegnom. Slovenskih pridig je

bilo 11, nemških 4. Obhajanih je bilo v mesecu maju 14.100. Hvala Bogu, da smo vès ta čas lepo vreme imeli. Zavolj prevelike množice je bilo treba skoraj vsakdan zunaj cerkve obhajati. Akoravno je bilo nenavadno veliko ljudi, vendar se je vse v lepem redu opravljalo in zlagano je, kar je v nekterih krajih raztrošeno, da so bili trije romarji v cerkvi stlačeni. To dela zaviti sovražnik dobre in svete stvari; Slovenci! ne verjamite, ne dajte se mu goljufati.

* Iz Šen-Pavla pri Priboldu, 23. maja. † Prijatle imeti — je sreča na sveti; tudi jaz prav ljubih in dobrih prijatlov imam. Vse jim pišem, kar občuti moje serce veselega ali žalostnega. Naj še pa tudi tebi enkrat zopet pišem, dragi „slovenski Prijatelj“! da greš do vseh mojih drugih prijatlov, in jim prineseš moj serčni pozdrav! — Zadnokrat si poslušal moje trompete ojster glas; pa same trompete poslušati res ni prijetno: toraj jo za zmirom na klin obesim, in rajši za pero primem, da ti nekaj pišem iz našega kraja. Ko bi ti hotel našo lepo Savinsko dolino popisovati, bi ti nič novega ne slišal. Vsak Slovenec že dobro ve, da je Savinska dolina Štajarske dežele nar lepši kraj. Posebno pa zdaj v prijetni vigredi vse lepo, prečudno lepo je. Vse me veseli, kamor koli pogledam; vsaka stvar me spominja ljubega Očeta, ki je vse tako lepo stvaril. Po tej rajski dolini se večkrat sprehajam, in ne morem se te natorne lepote zadosti nagledati. Samo ena reč je, ki moje oko, moje serce vžali, kaderkoli zagledam jo. Mnogotera lepa rožica je tam že ovenela; mnogotero serce je tamkaj mir zgubilo in srečo življenja svojega. Mraz zapeljivosti — slabih zgledov in hudih priložnost — je tamkej že veliko škode naredil. Da ti odkrito povem: naša fabrika nam donaša scer veliko zaslužka in posvetnega dobička; še več pa dušne zgube na drugi strani. Ni mogoče, da bi serce dušnega pastirja ne žalovalo, ako premisli, kaj in kako se njegovim ovčicam po fabrikah godi. Toliko več veselje nam pa nareja naša ljuba šolska mladina. Ona je še naše upanje, naše veselje; s starimi se pač malo da opraviti. — Šestega maja smo imeli v Šen-Paulu veselja na cente. Imeli smo prvo sveto obhajilo za ljubo šolsko mladino. Prav slovesno smo ta Gospodov dan obhajali. Dva in devetdeset ljubih otročičev je pervikrat k mizi Gospodovi pristopilo. Očitno povem, da v vsem mojem duhovnem opravilu nikdar slajšega veselja ne okusim, kakor tistokrat, kader male otroke, te nedolžne dušice, njih ljubeznivemu Ženinu naproti peljam. Tega potem otroci in starši nikdar ne zabijo. In še v poznejih letih jih veseli spomin na prvo sveto obhajilo veliko zmot in hudega obvarovati zna. — Po tem svetem opravilu se pa jaz na pot podam. Svoje domače kraje in ljudi sem šel obiskat. Nar lepša reč pa, ki sem jo na tem potu vidil, je bila — Rogačka dekanijška in farna cerkev. Slobodno rečem, da lepše cerkve v celi škofiji ne poznam, kakor je zdajna Rogačka cerkev. Pač zala nevesta je; prav vredna tistega ljubeznivega Ženina, ki v njej prebiva noč in dan.

Nevtrudljivi in blagi gospod tehant Z. so jo dali lansko leto obnoviti. Na stropu je čisto zmalana. Tomaseo Fantoni iz Gemone pri Udini doma, visoko izobražen in pobožen malar, je vso cerkvo prelepo zmalal. V prav lepih in pomenljivih podobah se gleda na veličastnem stropu trojno Božje kraljestvo — zunajno, znotrajno in zgorno Božje kraljestvo. V poveličanem stanu se prav lepo kaže tudi sveti apostel Jernej, te cerkve farni patron. Vse altarje je g. Kotnik iz Marburga prav dobro pozlatil. Tudi orgle so nove, g. Leonhard Ebner iz Marburga jih je naredil. Vse po cerkvi je kakor novo; vse je lepo, da človeka v serce veseli, tako veličasten tempelj Božji ogledovati. Slava Bogu, ki v tej lepi hiši svoji prebiva; slava pa tudi tistemu, ki mu kraljeva beseda: „Domine! dilexi decorem domus tuae“ tako na sercu leži. — Bil sem doma. Obiskal sem pa tudi nekdanega učenika svojega g. S. in stare prijatelje g. B. in g. Š. na S. gori. Prijazno so me sprejeli ti blagi gospodi, kar me je serčno razveselilo; in to popotovanje v letošnjem lepem majniku mi vedno v prijaznem spominu ostalo bo. — Od lepe Rogačke cerkve sem nekaj omenil, moram povedati, da je tudi naša Šen-Pavlska cerkev precej lepa. Samo premala hoče biti za toliko faro. Častitljivi oče in gospod fajmošter P. si vedno prizadevajo, svojo cerkvo lepo popravljati in lepšati. Tudi to leto so veliko novega pripravili. Slavno znani podobar M. Tomc iz Šent-Vida na Krajskem je zopet dve nove podobi na veliki altar naredil. Pripravil se je tudi čisto nov Božji grob. G. Stroj iz Ljubljane je podobo za veliki altar: Spreobrnjenje svetega apostelna Pavla — ser lepo, akoravno ne čisto v cerkvenem duhu izmalal. G. Viziak iz Krajna nam je prav lep nov križev pot naredil. Tudi podobo Matere Božje svetega roženkranca nam je zmalal. Zares, kdor hoče za male dnarje, pa še vendar precej lepe podobe za cerkev imeti, naj se na g. F. Viziaka, malarja v Krajnu, oberne. To je blag mož. Vsem Slovencom ga priporočujem. — Po naši dolini vse lepo kaže. Ako nas Bog nesreče obvaruje, žita in vina bo letos zadosti. In dobre letine smo res silno potrebni, akoravno ne toliko vredni; letos se nekterim pač sila godi. Ja, pač dobro bi bilo, ako bi nam ljubi Bog zopet mirne zdrave in vesele čase dal. Z Bogom! —

* Od Sotle na Štaj. V Podsredi, fari Kozjanske dekanije, se je tretjo nedeljo po velikonoči obhajala kaj lepa in redka slovesnost, gotovo vredna, da se naznani dragim Slovencom. Bilo je leta 1808, ko so v ondotni cerkvi sv. Joana kerstitelja častiti gospod Jakob Globočnik pervokrat stopili pred altar božji in darovali Narvišemu nekervavo daritev nove zaveze, ter se potem podali krepki in veseli na delo težavno v vinograd Gospodov, v kojem so delali nevtrudeno in neprenehoma 52 let. Kaj ne, to je lepo število, toliko sreče redko kateri duhovnik včaka; ali kar se še redkejše primeri in je vredno, naj bi se zapisalo z zlatimi pismenkami v bukve spominske je to, da so samo pri eni in sicer zgoraj imenovani fari služili celih

petdeset let. Dobivši dovoljenje se podati v zasluženi počitek, so bile še njih edine želje, pred odstopom iz službe se Bogu slovesno zahvaliti za vse dodeljene dobrote in pa vzeti slovo od svojih dragih ovčic, in tudi té so se jim spolnile, ko so omenjeno nedeljo v ravno tej cerkvi in pri tem altarju ko svojo prvo tudi drugo novo ali zlato mašo obhajali. Nepopačeni Slovenec si še vedno šteje v naj večje veselje, kedar zamore biti pri kaki lepi cerkveni svečanosti, in tako se jih je tudi k tej neštevilno veliko sošlo. Pač lepo in ginljivo je bilo gledati častitljivega starčka z romarsko palico v roki, ko so šli v cerkev spremljani od deklic belo oblečenih, ki so jim rožice po tleh trosile, in mnogo gospodov duhovskih in drugih. Dasiravno je bilo število svatov obilno, ki so od blizo in daleč vkupaj prišli, vendar nobenega tistih ni, so djali gospod jubilent, ki so se ravno na tem mestu pri moji novi maši z menoj veselili, vsi vsi so že šli v -- večnost. Le sami so tedaj še ostali enaki jesenski cvetlici, ki je v kakem skrivnem kotiču še zaostala, ko so njene sestrice že davno popadale pod neusmiljeno koso. Kakor nekdanj Simeon, so tedaj tudi oni veselja in hvaležnosti polni še v svoji starosti vzeli Jezusa pod podobo skrivnostno v svoje roke in Ga darovali nebeškemu Očetu v dar zahvale za vse, karkoli jim je dodelil. V živem občutu tolike neprecenljive sreče so posebno tistokrat zamogli zdihnuti: „O, to je naj lepši dan dolgega popotovanja mojega; zdaj se zopet oživljam in kakor postojni se mi obnavlja moja mladost,“ ps. 102. Njihov blagi sosed in prijatelj, gospod fajmošter koprivniški, so pri tej priliki pridigovali tako mično in serčno, da je bilo solzno vsako oko; in kedar so k sklepu v imenu g. jubilanta od farmanov slovo jemali, se je po vsi cerkvi čulo globoko serčno zdihovanje in glasen jok. Pa saj je tudi tako — menim jaz — prav, keršansko in hvalevredno, ako je za vernike zguba dobrega pastirja britka in žalostna prigodba, koliko večja in občutljivša mora tedaj še le biti, ako je takšen celih 50 let skerbno pasel sebi izročene ovčice, ter ž njimi delil dobre in slabe leta, veselje in terpljenje kakor naš gospod oče Jakob, katerim vsi iz celega serca še enkrat voščimo: Naj jim ljubi Bog dá mirno uživati časen počitek, za tem pa večnega!

Na Klanjcu, tergu horvaškem blizo Sotle, kder imajo redovniki sv. Frančiška samostan in faro, se bode v kratkem obhajal sv. mision na stroške Njih emin. kardinala zagrebačkoga. Začel se bo namreč 4. nedeljo po Duhovem in bode terpel skoz 10 dni. Vodila ga bota očeta jezuita rojena dalmatinca.

Žalostni glasi se čujejo po naši okolici vsled velikega pomanjkanja zastran živeža in denarja. Kodar je dosti stradovcov, se tudi tatov in clo roparjev ne manjka, posebno kadar je enkrat 7. božja zapoved svojo veljavnost zgubila kakor sedajne dni, ko se lomi brez vesti — da le na dan ne pride — ne le od takih, ki nikdar niso v šolo hodili t. j. neizobraženih zanemarjenih ljudi, temuč veliko več

od omikanih brezbožnikov. Vendar pri nas so le zločestniki prve verste, ki po noči odpeljejo živino iz hleva, silama starejo v cerkve in vinske hrame, in pred kterimi si clo popotnik ni svest ne svojega življenja ne premoženja. Vse to, kar bi se lahko spricalo z resničnimi dokazi, in še mnogo drugega, kar se sedaj po Evropi godi in snuje, nam napoveduje pač žalostno in strahopolno prihodnost, ako se nas dobrotljivi Oče nebeški usmilil ne bo.

* Iz Gorice. Tu v Gorici imamo med mnogimi blagimi zavodi tudi društvo, čigar namen je pomagati z denarnimi prineski bolnim in starim duhovnikom. Društvo to se imenuje „il pio sovvegno.“ Ako dobro pomnim, je enkrat v preteklih letih govorila od tega društva uže Zgodnja Danica. Vendar pa mislim, da ne bo napak, če tudi jaz v Prijatlu nekaj od njega povem. Ustanovljeno je tedaj bilo to društvo o polovici preteklega osemnajstega stoletja v Gorici. Ali proti koncu rečenega stoletja so sploh znane prekucije mnogo bratovščin in lepih zavodov odpravile, in tako se je bilo pozgubilo tudi to naše društvo. Kadar pa se je po dolgih in strašnih vihárjih in nevihtah, ki so celo Evropo stresale, lepi mir vernil in je vse v lep stari red nazaj stopilo, se je tudi v Gorici pomislilo, zgoraj omenjeno društvo zopet oživiti. Tako vnovič osnovano društvo „Pio sovvegno“ obstaja iz udov duhovskega stanu in tudi drugih oseb, kteri vsako leto v društveno denarnico plačujejo sedaj po 2 fl. avstr. v. (nekdaj po 1 fl. 40 kr. C. M.). Iz letnih takih doneskov se je pomoč delila bolnim duhovnikom, so se plačevali zdravitelji in apotekarji, in če je kter ud umerl, so se po njem svete maše brale po rednih pravilih društva. Vse to se godi do tega dne. Ali tu moram opomniti, da namen tega društva je bil in je do sedaj pomagati samo tistim duhovnikom, ki stanujejo v mestu Gorici. Od leta 1848 sem pa se je mnogokrat želja razodela od več društvenikov in drugih oseb, da bi se društvo razširilo čez celo Goriško škofijo. V mnogih sejah se je uže čez to govorilo, in v poslednih časih se je ta stvar, se mi zdi, popolnoma dognala. Prejemali se bodo v prihodnje v to društvo udje tudi taki, ki stanujejo zunaj Gorice, in tedaj bo društvo skerbelo tudi za potrebne, bolne duhovnike zunaj mesta. Samo se čaka s tem še tako dolgo, da viši uradi vnovič izdelane pravila tega društva odobrijo: potem se te pravila natisnejo in po celi škofiji razpošljejo. Kadar se to enkrat zgodi, utegnemo še kaj Prijatlu čez to stvar dopisati. — Ker to društvo po tem takem uže dolgo obstaja, in je vsako leto več v denarnico prišlo, kakor se je za društvene in druge potrebe potrosilo, se je počasi lep kapital nabral, tako da ima društvo sadaj doberčko premoženje, ki se od leta do leta vedno narašča, ker k letnini udov pridejo še letne obresti kapitalov. Tako je letos imelo lep naveržek od 600 fl. Predsednik in vodja društva tadaj je 23. dan sušca mesca t. l. vse društvenike k splošni seji poklical, ter jim predložil, naj bi ta čisti ostanek tega leta od 600 fl. podarili svetemu Očetu Pa-

pežu, kar je bilo tudi od vseh ednodušno in s pohvalo prejeto; tudi druge bratovščine, posebno pa bratovščina Serca Jezusovega, so znamenite števila odločile za ta sv. namen. Darovi za poglavarja naše sv. cerkve in njegove potrebe se zberajo tudi marljivo po celi škofiji, in kar sem do sedaj zvedeti mogel, so dovolj obilni za toliko revščino, ki je letos po naših krajih. Čast. dehanti so vsak iz svojega okroga zberke na škofijstvo poslali, in 200, 300 do 400 gld. skorej iz vsake dehantije se je dobilo. Mesto utegne vsega vkup dati okoli 2000 gld., kakor se zdi po tem, kar se je do zdaj nabralo, tako da se vsega 5000 do 6000 gld. steče.

Da praznega lista ne pustim, hočem tu v kratkem podati, kar poslednjič omenjena knjiž'ca na široko pripoveduje od spreobrnjenja gluhonemega juda v Gorici, ki je bil 27. decembra 1859 v Goriški veliki cerkvi kerščen. Jakob Morpurgo se je rodil v Gorici 2. aprila 1843. Njegov oče kliče se Mojzes, mati Stelina, oba srednjega premoženja. Jakob ima še drugega brata, ki je gluhonem, kakor on, in je bil djan v goriški zavod, kjer je od svojih součencov nekaj kristjanske vere se navadil, ter ž njimi včasih tudi v cerkev dohajal. Tudi z bogoslovci je, kakor nekteri drugi izmed gluhonemov, na sprehaj in v cerkev hodil. Stariši niso bili tega zadovoljni, so Jakobču tudi pretili, ali vendar ga je zmeraj nekaj h kristjanom vleklo. Bil je tudi vpričo, ko se je Janez Reveš kerstil. Se vé da je prav pazil na vse svete obrede pri tem kerstu. Bil je tistikrat vodja gluhonemov sedajni korar in vodja bogoslovskega seminišča čast. g. Janez Budau. Leta 1856 je na njegovo mesto stopil čast. g. Andrej Pauletič, ki je še zmirom vodja tega zavoda. Pod njegovim vodstvom se je zgodilo, da je mladi gluhonemec jud v Goriški Sinagogi očitno na znanje dal, da ne mara za judovsko vero, ne za nje šege in obrede, kar je tukajšne jude, in posebno njegove starše hudo peklo in žgalo, tako da so v gosp. vodja silili, naj bi mlademu nevkrotežu hudo zažugal. Starši so mislili, Jakoba iz zavoda vzeti, kar se je okoli velike noči 1857 zgodilo, da bi mu vso priložnost vzeli, se s kristjani pečati. Postavili so ga v tiskarnico gosp. Jan. Zajca (Seitz). Akoravno ni smel več v zavod gluhonemov, je pa vendar kakor poprej, v cerkev zahajal, kedar je le mogel. Še nista skoraj prešla dva mesca, ko naš Jakob zopet en dan k vodju gluhonemov pride ter prosi, ga zopet sprejeti pod streho, ker hoče postati kristjan. Ali ker mu je vodja odgovoril, da naj še poterpí, kaj stori? Gre naravnost v škofijo, stopi pred tajnika nadškofovega, ter napiše na papir, ki ga temu gospodu podá, te le besede: „Prosim sveti kerst, jaz želim biti kristjan“. Tudi je prosil, ga peljati k samemu nadškofu. Nadškof pa pokličejo k sebi vodja gluhonemov, naj se zavoljo te stvari pogovorijo. Med tem pa so tudi njegovi starši za vse to zvedeli, so prišli po svojega otroka, in le po sili so ga zamogli sabo nazaj spraviti. Zdelo se jim je najbolje, ga poslati v Terst, da

bi ne bil več blizo zavoda gluhtonemov. V Terstu so ga djali v tiskarnico Koenovo. Menili so vsi, da je Jakob dobro shranjen, in da ne bo več mislil na kerst. Dve leti je bil v Terstu, ali želja se kerstiti dati mu ni ugasnila. V letu 1859 pride zopet domu v Gorico, in poglejte! 19. julija, o petih zvečer pride zopet k gluhtonemim in prosi, naj bi ga sprejeli, ker hoče kristjan biti, naj veljá kar hoče. In ker ga niso koj sprejeli, se podá vnovič v škofijo, da bi sam prošil še mil. nadškofa, pa jih ravno ni bilo domá. Vernil se je tedaj nazaj k gluhtonemim. Ali tudi njegovi starši niso počivali; terjali so hudo, naj se jim otrok nazaj domú pošlje. Pridejo sami po-nj, ali Jakob noče iti nazaj domú. Celo tisto noč so vanj silili, niso kar nič spali, kar so koli mogli, so storili, z lepim in z gerdim si prizadevali, ga sebo vzeti — Jakob je le stanovitno svoje terdil, da hoče biti kristjan, da noče ž njimi, ker se tej njegovi želji zoperstavijo in mu žugajo ga umoriti. Branja vredno je, kar od te noči knjižica pripoveduje str. 37—59. Ker niso z Jakobom nič opravili, so se judje obrnili na viši urade, da bi s tako pomočjo kaj opravili, in tu jim je tudi spodletela, akoravno jim je nekdo pomagal, kar je mogel. Mladi Jakob se je med tem marljivo učil vere in nauka Kristusovega, in ni maral za nadleže, ki so mu jih vedno napravljali oče, mati, brat Aron in še drugi judje, ki so pogostoma k njemu zahajali v zavod gluhtonemov, da bi ga zopet na svojo stran potegnili. Nič pa ni bolj razkačilo nevernega juda, njegovega očeta, kakor viditi Jakoba klečati pred podobo križanega Jezusa. Menda so mu starši še clo zavdali hotli, da bi mu vsaj tako branili se kerstiti, kakor se bere v knjižici str. 68—69. Dne 11. avgusta 1859 je bil Jakob pred uradno komisijo postavljen, ker je bil uprašan, ali res sam rad hoče kristjan biti, ali ga je kaj drugega k tem napeljalo. Uradni protokol spričuje njegovo terdno, nepremakljivo voljo. Še enkrat so njegovi starši dne 12. avgusta vanj silili, pa, kakor vselaj, nič opravili. Med tem je prišel poslednji podpis viših urad zastran te zadeve, in v njem je bilo izrečeno, da Jakob Morpurgo, okoli 17 let star, zamore prestopiti h kristjanski veri, in da se mu starši v tem stavljati ne morejo, pa vendar da naj se še pred eno komisijo postavi, zató da se še bolj zve njegova terdna volja. Zgodilo se je to 23. septembra p. l. in na to je 19. oktobra št. 1339 od visokega ministerstva poslednja razsodba prišla. Po tem takem so se poiskali kumi za njegov kerst, ki je imel biti na god in praznik sv. Janeza aposteljna. Ko si je bil izvolil imé Štefana, so ga milost. nadškof vprašali, zakaj si je to ime izvolil in ne kakega drugega? „Zato ker sem se tudi jaz z judmi boril za sveto Kristusovo vero, kakor sv. Štefan“ je odgovoril. Kerst in kar se je takrat godilo, je bilo že v listih povedano.

Družtvo sv. Mohora.

Valentin,

po božji milosti in usmiljenju knezoškof Kerški, bogoslovja doktor itd. itd.

Družtvo sv. Mohora, „ki je izdajalo bukve za slovensko ljudstvo“, se je svojevöljno razdružilo. Zraven pa je Nas več družnikov serčno prosilo, naj napravimo cerkveno bratovščino ali družbo, ktera bi Slovence po notrajnem Avstrijskem v pobožnosti vadila, zraven pa tudi med njimi dobre katoljske bukve razširjala. Da se ta hvalevredni namen doseže, smo sklenili, katoljsko bratovščino sv. Mohora osnovali, in smo svetega Očeta Papeža prosili, naj to cerkavno bratovščino poterditi in družnikom svetih odpustkov podeliti blagovolijo. Sv. Oče Piji IX. so našo prošnjo uslišali in nam odgovorili, kakor se tukaj bere:

Pius P. P. IX.

Ad Perpetuam Rei Memoriam.

Cum, sicut accepimus, in Civit. Gurcensi pia et devota utriusque sexus Christifidelium Confraternitas sub invocatione S. Hermagorae canonice erecta seu erigenda existat, cujus Confratres et Consorores quam plurima pietatis et charitatis opera praesertim pro Fide Catholica asserenda consueverint seu intendant, Nos, ut Confraternitas hujusmodi majora in dies suscipiat incrementa, de Omnipotentis Dei misericordia ac. P. P. Petri et Pauli Appostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui dictam Confraternitatem in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus, si vere poenitentes et confessi SSnum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, Plenariam, ac tam descriptis quam pro tempore describendis in dicta Confraternitate Confratribus et Consororibus in cujuslibet eorum mortis articulo, si vere quoque poenitentes et confessi ac Sacra Communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint, saltem contriti nomen Jesu ore si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, etiam Plenariam, nec non eisdem nunc et pro tempore existentibus dictae Confraternitatis Confratribus et Consororibus etiam vere poenitentibus et confessis ac Sacra Communione refectis, qui praefatae Confraternitatis Ecclesiam si adsit, secus respectivam Parochialem Ecclesiam die festo S. Hermagorae vel uno e septem diebus continuis immediate subsequentibus ad uniuscujusque Confratris et Consororis libitum sibi deligendo devote singulis annis visitaverint, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praefatorum id egerint, Plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper dictis Confratribus corde saltem contritis Ecclesiam ut supra, secus respectivam Parochialem Ecclesiam in quatuor aliis anni feriatis vel non feriatis seu

Dominicis diebus, per memoratos Confratres semel tantum etiam eligendis et ab Ordinario approbandis ut supra visitantibus et ibidem orantibus, quo die praedictorum id egerint, septem annos totidemque quadragenas; quoties vero Missis aliisque Divinis Officiis in Ecclesia seu Cappella vel Oratorio Confraternitatis pro tempore celebrandis et recitandis interfuerint, aut quascumque Processiones de licentia Ordinarii faciendas, Smumque Eucharistiae Sacramentum tam in Processionibus quam cum ad Infirmos, aut alias quocumque et quandocumque pro tempore deferetur, comitati fuerint, vel si impediti Campanae ad id signo dato semel Orationem Dominicam et Salutationem Anglicam dixerint, aut etiam quinquies Orationem et Salutationem easdem pro animabus defunctorum Confratrum et Consororum hujusmodi recitaverint, aut quodcumque aliud pietatis vel charitatis opus exercuerint, toties pro quolibet praedictorum operum exercitio sexaginta dies de injunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas Indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus Christifidelium quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint per modum suffragii applicari posse impertimur. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut si alias dictis Confratribus et Consororibus praemissa peragentibus aliqua alia Indulgentia similis perpetuo vel ad tempus nondum elapsam duratura concessa fuerit, illa revocata sit prout praesentes Aplica auctoritate revocamus, utque si dicta Confraternitas alicui Archiconfraternitati aggregata jam sit vel in posterum aggregetur aut quavis alia ratione uniatum vel etiam quomodolibet instituat, priores et quaevis aliae Litterae Aplicae illis nullatenus suffragentur, sed ex tunc eo ipso nullae sint. Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XVIII. Maji MDCCCLX. Pontificatus Nostri; Anno Decimoquarto.

L. S.

Pro Dno Cardinali Macchi m/p.

J. B. Brancaleoni Castellani m/p.

Po tem takem so sveti Oče Papež to bratovščino ne samo le poterdili, temuč jej tudi posebnih milost in gnad podelili. Zatoraj tudi njene od Nas poterjene postave, ktere smo tudi svetemu Očetu predpložili, na znanje dajemo, naj jih natanjčno spolnujejo vsi, ki so že k bratovščini pristopili, ali vprihodnjič k nji pristopijo.

§. 1. Namen družbe sv. Mohora je: Podpirati pobožno, lepo obnašanje in ohranovati katoliško vero med slovenskim ljudstvom; v ta namen se bodo na svitlo dajale in razširjevale med Slovenci dobre katoliške bukve.

§. 2. Kako stopi in se sprejme kdo v to družbo? Pravico v to bratovščino stopiti ima vsak katoliški kristjan obojnega spola, vsakega stanú in vsake starosti, da le dotične dolžnosti spolnovati more in hoče. Sprejme se pa vsak v to bratovščino s tim, da se pri kakem družbinem predstojniku oglasi in se njegovo imé v družbine bukve zapiše.

Kdor se je v to družbo tako sprejel, ostane njen družnik tako dolgo, dokler očitno ne naznani svoje volje, iz družbe stopiti, sam pri kakem predstojniku ali pa dokler se zavolj zanemare družbinih dolžnost iz bratovščine ne dene.

§. 3. Dolžnosti družnikov:

1. Vsak družnik naj vsak dan moli „En Očenaš“, Eno Češčeno Marijo“ in zraven naj pristavi besede: „Sveti Mohor, prosí Boga za nas“; to naj odmoli v namen: da se katoljška vera sploh, posebno pa med slovenskim ljudstvom ohrani in razširja.

Vsak duhovnik, ki pristopi, naj pa še zraven tega tudi, ako je mogoče, 12. julija, kakor na praznik sv. Mohora, mašuje za vse žive in mertve družnike.

2. Vsak družnik plača tedaj, kedar v družbo stopi in potem vsako leto naprej, en goldinar avstr. veljave, da družba more na svitlo dajati dobrih bukev. Kdor po večkratnem opominjevanju svoje letnine ne plača, se nč bo več imel in štel za družnika; dalej se pa zavolj tega ne bo več tirjeval ali pa toževal.

3. Vsak družnik se zaveže, da si bo po svoji moči in po svojih okoljščinah prizadeval, naj se dobre bukve med Slovenci razširjajo; vendar ta zaveza ni taka, da bi kdo svojo vest težil in si grehov nakladal, če tega ne dela.

§. 4. Dobički družnikov:

1. Vsak družnik, ako vestno spolnuje pogodbe, postane deležen vseh odpustkov, ki so jih sv. Oče Piji IX. v svojem pismu od 18. maja 1860 podelili in so tile:

a) Popolnoma odpustek na dan, ko kdo v bratovščino stopi, ako se zgrevano spové in sv. rešnje Telo vredno prejme.

b) Popolnoma odpustek za smertno ure vsakemu, ako se zgrevano spové in sv. rešnje Telo vredno prejme, ali pa, če tega storiti ne more, vsaj presladko ime Jezus zgrevano izgovori, ali pa vsaj v sercu pobožno izdihne.

c) Popolnoma odpustek vsakemu družniku, ako se zgrevano spové in sv. rešnje Telo prejme in na dan sv. Mohora ali pa na eden kateri si bodi izmed sedem sledečih dni braterno cerkev, ali pa, če je ni, svojo farno cerkev obiše in tam pobožno moli za edinost kerkšanskih vladarjev, za pokončanje vseh krivover in za povišanje sv. katoljške cerkve.

d) Odpustek sedem let in 280 dni (sedemkrat štirideset dni) štirikat vsako leto, ako družnik kak vsedenj dan ali kako nedeljo braterno cerkev, če pa je ni, kako drugo od škofa poterjeno cerkev, kakor zgoraj obiše in pobožno moli.

e) Odpustek šestdeset dni, kolikorkrat je družnik pri sv. maši ali pri kakem drugem cerkovnem opravilu v braterni cerkvi ali kapeli pričujoč; ali pa kolikorkrat kako od škofa poterjeno procesijo ali presv. rešnje Telo, naj se že v procesiji okoli nosi ali kakemu bol-

niku na dom nese, pobožno spremlja, ali pa, če tega storiti ne more, vsaj tedaj, ko zvon zasliši, en Očenaš in češčena si Marija, požebra; ali pa pet Očenašev in pet češčena si Marija za vse rajne družnike odmoli, ali pa slednjič katero si bodi dobro in ljubeznjivo delo stori. Ti odpustki vsi se zamorejo po priprošnji tudi za verne duše v vicah zadobiti.

2. Vsak družnik se udeleži vseh molitev in daritev ss. maš, ki se v namen te družbe opravljajo.

3. Od vsakih bukev, ki jih izda družba, dobi vsak družnik po enem iztisu za svoje plačilo. Kdor pa letnino plača po dvoje, troje itd., dobiva tudi po dvoje, po troje itd. izdanih bukev.

4. Vsak družnik ima pravico, take spise, ki se mu za slovensko ljudstvo potrebni ali koristni dozdevajo, družbenim odbornikom priporočevati, naj jih na svetlo spravijo.

§. 5. Voditev družbe.

1. Kakor cerkvena družba te škofije stoji ta družba vselaj pod nadgledstvom knezoškofa Kerškega, in pod vodstvom od ravno tega knezoškofa poterjenega odbora, kterega si v Celovcu stanujoči družniki izmed sebe izvolijo.

2. Po krajih, kjer so fajnošter družnik, so oni tudi njen predstojnik za svojo faro. Ako pa niso družnik, izvoli družbini odbor koga drugega (ako mogoče kakega duhovnika) za predstojnika. Ta oskerbljuje družbine opravila: on prejema nove družnike, jim izročuje družbine bukve, in pobira in zarajtuje njih letne plačila.

S tim pričujočim pismom v večni spomin na znanje dajemo naravno, dovoljenje in postave te družbe, katero poterdimo s Svojim podpisom in škofijskim pečatom.

Dano v Našem škofijskem sedežu v Celovcu 5. junija 1860.

Valentin, s/r.
knezoškof.

Duhovne zadeve.

* Kerška škofija: Premilostl. knezoškof so izvolili nektere duhovne svetovavce; ti so tile čč. gg.: Moric Rossbacher, dekan in superior benediktinarjev v Celovcu, Vincenc Černik, subdekan benedikt. in gimn. vodja v št. Pavlu, Tomaž Umfahrer, fajm. v Tigorčah, Anton Ehrlich, mestni fajm. in naj starejši kanonik v Strassburgu, Rudolf Gussenbauer, fajm. v Kačthalu in Jožef Schweighart, administrator dekanije, šolske oglednije in mestne fare v št. Andrašu. — Č. g. Jožef Grath je dobil taro Osoje, č. g. Jožef Anderjš pa faro št. Tomaž pri Zeiselbergu. Č. g. Juri Gross, pride za provizorja v Kamerče. Čč. gg. kaplani so prestavljeni: Anton Oswald v št. Jakob pri Rožece, Tom. Mraz v Libeliče in Jan. Marinič v št. Martin pri Belace. — Umerli so čč. gg. Jakob Klauss, fajm. v Kamerčah, Gotfried Reindl, penzionist in jubilant, Miha Loder, penzionist in O. Friderik Rački, kapucin. R. I. P.

* Ljubljanska škofija: Č. g. Miha Kotnik pride za kaplana v Vrem. Umerli so čč. gg. Jakob Stanovnik, vpokojen fajm., Mart. Jenoh fajm. v Železnikah in O. Ant. Jandl, kapucin. R. I. P.!

* Goriška nadškofija: Naslednja dva čč. gg. sta odločena za duhovna pomočnika in učitelja: Sim. Lacedelli v Pertsolle, Mirosł. Kühnel v št. Florjan na Berdih. Umerl je č. g. And. Pavletič, oekonom v semenišču goriškem. R. I. P.?